Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 539 ՈՒՐԲԱԹ 18 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1885 (Ն. Տ.) 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1885 20 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1303

40 ՓԱՐԱ
ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ Է ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան
غلطه‌ده نورادونکیان خاننده آرهولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues à l'EASTERN AGENCY
Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան	դահեկան արծաթ			200
» » Վեցամսեայ	»	»		100
» » Եռամսեայ	»	»		50
Գաւառաց » եւ տեղական Թղթատարով՝ տարեկան	»	»		240
Գաւառաց համար եւ տեղական Թղթատարով՝ վեցամսեայ	»	»		120
Օտար երկիրներ, տարեկան	Ֆրանք			56
» » վեցամսեայ	»			28

Դուրս ղրկուած լրագրաց ծանրոց ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է։ Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չ'տրուիր։

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ Կ'ԸՆԴՈՒՆՈՒԻՆ
ԻՍԹԸՐՆ ԷՃԷՆՍԻ
Գործակալութեան շէնքը, Գարա-քէօյ, Տէյիրմէն-խան

Կ. ՊՈԼԻՍ
ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, 17 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԵԿԻ ՏՈՒՐՃԱՆԳՆԵՐԷՆ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Ֆրանձ Եօզէֆ կայսրն, Աւստրիոյ և Հունգարիոյ Խորհրդարանաց կողմէն կարգեալ Պատուիրակութիւններն ընդունելով, հետեւեալ կարեւոր յայտարարութիւններն ըրաւ.

«... Օտար Տէրութեանց հետ մեր յարաբերութիւնք յոյժ բարեկամական են։ Ռուսիոյ Կայսեր և Կայսրուհւոյն մեզ տուած այցելութիւնն ի Գրեմսիէր՝ Թանկագին ապացոյց մ'էր շարունակման այս մտերմական յարաբերութեանց ի մէջ երից դրացի Կայսրութեանց, յարաբերութիւնք որոց մեր Տէրութեան և բովանդակ Եւրոպիոյ խաղաղութեան համար ունեցած բարձր կարեւորութիւնն յառաջագոյն նշանակած եմ ձեզ։

«Միւս Տէրութիւնք կ'օժանդակեն լուրջ ջանքերուն զորս կ'ընենք անվթար և ամէն եղծումէ զերծ պահելու համար դաշնագրերով երաշխաւորուած իրաց վիճակն, իբրեւ հիմ խաղաղութեան և հանրային բարեկարգութեան։ Խաղաղութիւնն ապահովելու համար մեծ Տէրութեանց այս միակամութիւնը զօրեղագոյն ապահովութիւնն է վերջնական յաջողութեան։

«Այս մտօք, իմ կառավարութիւնս Պերլինի Դաշնագիրն ստորագրող միւս Տէրութեանց հետ կ'աշխատի Պալքանաց մէջ վերահաստատել իրաց օրինաւոր կարգն, որ այնչափ անակնկալ բռնաբարումը ծանր վտանգներ կը պատճառէ Պալքանեան ժողովրդոց հանդարտութեան և բարեկեցութեան։

«Դաշնագրերն յարգել և անոնցմէ ծագող իրաւունքներն ու պարտքերը ճշդիւ գործադրել հիմն իսկ էր այն վստահութեան, զոր Եւրոպա ցուցուց քրիստոնեայ Արեւելից ժողովուրդներուն, երբ անկախ գոյութեան մը պայմանները տուաւ անոնց։

«Խաղաղութեան պահպանումն և Տէրութեան կենսական շահուց իրական պաշտպանումն են՝ որպէս յանցելումն՝ իմ կառավարութեանս էական գործք։»

(Կայսրը բանակին և նաւատորմին վիճակին բարւոքման համար եղած ջանքերն և յղացեալ խորհուրդներն յիշելէ յետոյ, յարեց.)

«Ի Պոսնա և ի Հերսէք քաղաքակրթութեան յառաջդիմութիւնք և տնտեսական բարւոքմունք անընդհատ կը շարունակին։ Այս տարի եւս կրցանք երկու գաւառները կառավարել միայն իրենց հասոյթով, առանց Տէրութեան գանձէն բան մը առնլու։ Իմ կառավարութիւնս մտադիր է վերստին զեղչել գրաւեալ գաւառաց բանակին առաջիկայ տարւոյ ծախքերը։»

* * *

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

—Սոֆիայէ հոկտ. 24 Թուով Հաւասի հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Սերպք վերջապէս արշաւած են պուլկարական հողը, Գլիսուրայէ մտնելով հոն, և կէտ նպատակի ունենալով զՊիրն, Սոֆիայի ճանբուն վրայ, և թէ պուլկար զօրքերն անմիջապէս ճանբայ ելած են, Սերպերուն դիմադրելու համար։—Բայց այս արշաւանք չէ ստուգուած դեռ, և կը կրկնենք մեր անցեալ աւուր դիտողութիւնը թէ, ցորչափ տեւէ Դեսպանախորհուրդն, հաւանական չէ բնաւ որ Սերպք կամ Հելլենք «գործի» սկսին։ Անկերեւ է թէ Պալքանեան երեք քրիստոնեայ ազգերն անհամբեր և սրտատրոփ կը սպասեն Կ. Պոլսոյ Դեսպանախորհրդոյն ելից։

Կարելի է որ Դեսպանախորհրդոյն որոշմունք ամեն կողմերն հաւասարապէս գոհ չընեն, և այն ատեն արիւնհեղութենէ կրնայ վախցուիլ։ Բայց Դեսպանախորհուրդը մինչեւ որ վերջանայ, խաղաղութիւնը չի կրնար խանգարիլ։

—Բաղարօ, 24 հոկտ.

Կուսինէցի Առնաուտ մը բէվոլվէրէ հարուած մ'ուղղեց Գարատաղի պատերազմական նախարար Պ. Բլասէնաձի վրայ, որ է միանգամայն նախագահ սահմանաց գծման յանձնախմբին։ Գնդակը նպատակէն վրիպեցաւ։ Առնաուտը ձերբակալեցաւ, և կարճ հարցաքննութենէ մը ետքը, հրացանի բռնուեցաւ։

—Կ. Պոլիս, 23 հոկտ.

Բ. Դրան կողմէ Կրետէի հելլէն հիւպատոս Պ. Զիկօմալայի պաշտօնանկութեան պահանջուելուն պատճառն այն է որ կասկած կար թէ այս մարդ յուզում մը յառաջ բերել կ'ուզէր։

—Լօնտօն, 26 հոկտ.

Պահպանողական գլխաւոր թերթն՝ Ստանտըրտ՝ կ'ըսէ որ եթէ խաղաղութիւնը պահպանելու միակ միջոցն է մինչեւ աստիճան մը աւրել Ռումելիական միութիւնն, Անգլիա չպիտի մերժէ գործակցիլ բանաւոր լուծման մը. բայց Անգլիա չպիտի հաւանի որ Դեսպանախորհուրդը պաշտօն ստանձնէ Ռուսիոյ լուծը վերահաստատելու այն Պետութեանց վրայ, զորս Պերլինի Դաշնագիրը փրկած էր մոսկովեան ինքնասէր տիրապետութենէն։

Ասիկ շատ բանաւոր և պատուաբեր ընթացք մը, յորում փափաքելի էր որ Լորտ Սալզպըրի յաջողէր։

—Սոֆիա, 26 հոկտ.

Սերպք Թոյլ չտուին որ իրենց երկիրը մտնէր Պուլկարիայէն եկող Թղթաբերը։

—Նիշ, 26 հոկտ.

Սերպ բանակը Պուլկարիա չէ մտած։

—Փիլիպէ, 22 հոկտ.

Պուլկարիոյ և Սերպիոյ միջեւ պատերազմի հաւանականութեան պատճառաւ, Փիլիպէի Թուրք բնակիչք մտադիր են կամաւորաց գունդ մը կազմել և սերպիական սահմանագլուխը ղրկել։ (Օր. [illegible])

* * *

—Կ. Պոլսէ առ Հաւաս ուղղեալ հեռագիր մը նայելով, Սըր Ուոլֆ խնդրեր է արտօնութիւն եգիպտական բանակին համար Թուրքիոյ մէջ զինուոր գրել տալու, բայց օսմ. կառավարութիւնը մերժեր է։ Թուրքիա անօրոշապէս յանձն առած է «օժանդակել եգիպտական բանակին վերակազմութեան»։

* * *

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ. Վերջապէս հասաւ պաշտօնական տեղեկագիրը, ծանուցանող թէ Գերմանք եւ Սպանիացիք ինչպէս գրաւեցին Եաբ կղզին (Կարոլեանց), որ տիրութիւնը վէճի տակ է։ Մատրիտէ հոկտ. 23 Թուով հեռագիր մը այս մասին հետեւեալը կը պատմէ.

«Սան Քուէնթին և Մանիլէ սպանիական մարտանաւք օգոստ. 21ին հասեր են Եաբ կղզւոյ առջեւ։ Անմիջապէս յարաբերութեան մտեր են բնիկներուն և եւրոպացի գաղթականներուն հետ, և ծանուցեր են թէ մտադիր են կղզւոյն տիրել յանուն սպանիական կառավարութեան։

«Գրաւման հանդիսաւոր արարողութիւնը տեղի պիտի ունենար երբ, օգոստ. 25ին, կը հասնի գերմանական Իլթիս մարտանաւը։ Գերմանացի հրամանատարն, իմանալէ ետքը թէ Սպանիացիք իրենց դրօշը չեն պարզած, անմիջապէս գերմանական դրօշը կը պարզէ գերմանացի վաճառականի մը տան վրայ։ Ապա կ'երթայ Սան Քուէնթին մարտանաւուն մէջ, սպանիացի հրամանատարին ծանուցանելու թէ ինք յանուն Վիլհէլմ Կայսեր տիրած է Եաբ կղզւոյն։ Քարրիլէս անուն սպանիացի հրամանատարն անմիջապէս ցամաք կ'ելնէ, և իւր դրօշը կը պարզէ հոն ուր երկու օրէ հետէ պատրաստութիւններ կատարած էր, և ուր հանած էր իւր բեռին մէկ մասը։

«Բայց, գերմանացի հրամանատարին սպառնալեաց վրայ, սպանիական նաւուց հրամանատարը, Պ. Եսքանիա, կը հաւանի վերցնել այս դրօշակ, և իւր հանած բեռները նորէն ի նաւ փոխադրել կուտայ։ Այսպէս վարուելով, կը հնազանդէր իրեն տրուած հրահանգաց, որովք պարտէր զգուշանալ ամեն կռուէ։

«Գերմանք արդէն տէր կը մնան կղզւոյն։ Այս դէպքերու լուրը մեծ գրգռութիւն կը պատճառէ ի Մանիլա, ուր գերման գաղթականք կը տեսնեն թէ բնիկներն իսկ հակառակ են Գերմաններուն։ Իշխանութիւնը միջոցներ ձեռք կ'առնու, Գերմանները պաշտպանելու վրէժխնդրական փորձերուն դէմ։»

Ինչպէս գիտեն ընթերցողք, իրաւարար կարգեալ Պապը պիտի որոշէ թէ Կարոլեան կղզիք ամենէն առաջ Սպանիացւոց թէ Գերմանաց կողմէ գրաւուած են։

Թէ՛ Պիզմարք Իշխանն և Թէ՛ Մատրիտի կառավարութիւնն իրենց առարկութիւններն ապացուցանող ամեն Թուղթերն ու վկայութիւնները մատուցած են Վատիկանի Յարաբերութեանց Տնօրէն Կարդինալին, Պապին ներկայացուելու համար։

* * *

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ. Հայրենասիրութեան մեծ օրինակ մը. Աթէնքի լրագիրք կը հրատարակեն նախարարապետ Պ. Տէլիեանիսի բանախօսութիւնն և Թագաւորին բացման ճառն, Յունաստանի պատրաստութեանց առթիւ։ Պ. Տէլիեանիս վերջացուցած էր յայտարարելով թէ պատրաստ է բացատրութիւն տալ իւր բռնած ընթացքին վրայ, եթէ Ընդդիմադիր կուսակցութիւնն հարկ համարի բացատրութիւն պահանջել։ Ի բացակայութեան Ընդդիմադրաց պետին՝ Պ. Դրիքուբիսի, Պ. Լոմպարտոս ոտք ելնելով, խոր լռութեան մը մէջ յայտարարեց թէ, «արդի պարագայներուն կուսակցութիւնք կ'անհետին, և կառավարութիւնն և Ընդդիմադիր կուսակցութիւնը մէկ մարմին կը կազմեն։» Այս յայտարարութեան վրայ, Պ. Տէլիեանիս Թողուց գլխու աթոռ, դէպ ի Պ. Լոմպարտոս յառաջացաւ յուզեալ, և նորա ձեռքը Թօթուեց սիրալիր։ Այս միջադէպ, որ կը յիշեցնէր Թէմիստոկլեայ և Արիստիդեայ նմանօրինակ մէկ միջադէպն, ամենախորին տպաւորութիւն մ'ըրաւ Ազգային Ժողովոյն վրայ։

* * *

ՏԱՆԻՄԱՐՔԱ. ԺԵ. դարէն ի վեր, Ֆիոնիոյ գաւառին Օվէնտորփէն քաղաքին մէջ, անընդհատ աւանդութիւն մը կը հաստատէր թէ քաղաքին մէկ հին տան մէջ գանձ մը պահուած կայ։ Թուականէս մի քանի տարիներ յառաջ, տան տէրը, վաճառելով զայն բնակարան, պայմանագրոյն մէկ յատուկ յօդուածովն իրեն կը վերապահէր այն ենթադրեալ գանձուն վրայ ամեն իրաւունքներն։ Արդ, վերջին օրերս, քանդելով այն հին տուն, նկուղին մէջ գտնուեցաւ յոյժ ընտիր արծաթի տասը խոշոր կտորներ, 4,000 հատ արծաթեայ դրամ և 100ի չափ ոսկեդրամ Էրիկ Թագաւորին պատկերով, որ Տանիմարքայի վրայ իշխած է 1396էն ց1412։

* * *

ՌՈՒՍԻԱ. [illegible] Այս օրերս, Բեդերսպուրկի մէջ կանանց յատուկ համալսարանական դասախօսութեանց նոր սրահի մը բացման առթիւ, լրագիրք յետադարձ տեսութիւն մը կ'ընեն ի Ռուսիա 18 տարիներէ հետէ իգական կրթութեան համար եղած ձեռնարկներուն վրայ։ Կանանց համար բարձրագոյն կրթութեան ուսումնարանի մը գաղափարն առաջին անգամ երեւան եկաւ 1867ին, երբ Տիկին Թոնրատ այն ատեն ի Բեդերսպուրկ գումարուած Բնագիտաց ժողովոյն ներկայացուց յիշատակագիր մը, որով կը նշանակէր կանանց համար համալսարանի մը հաստատման ո՛չ միայն օգտակարութիւնն, այլ նաեւ գործադրելիութիւնը։ Ժողովը Տիկնոջ առաջարկն իւր օրակարգէն դուրս համարեց։ Բայց յաջորդ տարին 400 ռուս տիկնայք աղերսագիր մը մատուցին Բեդերսպուրկի Համալսարանին ուսուցչապետաց, խնդրելով կանանց համար յատուկ դասախօսութեանց սահմանումն Համալսարանին մէջ աւանդեալ առարկայից վրայ։ Բրոֆեսորք անմիջապէս հաւանեցան. բայց հանրային կրթութեան նախարարն ուրիշ կերպիւ չկրցաւ արտօնել խնդրուած դասախօսութիւնները բայց եթէ իրեն ներկայեալ ծրագիրն յոյժ փոփոխելէ յետոյ։ Մղումը տրուած էր սակայն, եւ դասախօսութիւնք 1870էն ց1875 փոփոխեալ ձեւով մը աւանդուելէն ետքը, վերջին տարիներուն մէջ, հանրային կրթութեան նախարար Կոմս Դոլդոյի կողմէ նպաստաւոր ընդունելութիւն գտնելով, կանոնաւոր դասընթացներու վերածեցան, որոց կազմակերպիչներէն մին եղաւ հանրածանօթ ռուս պատմաբանն, ուսուցչապետ Պէստուժեֆ-Ռումին։ Առ այս հարկ եղած գումարն հայթայթեց բարեգործական ընկերութիւն մը, որ յատկացեալ գումարին գործածման վրայ հսկելու համար, յանձնախումբ մը դրաւ, որ պաշտօն կը վարէ դեռ։ Իգական սեռին յատկացեալ համալսարանական դասախօսութեանց արտօնուելուն առաջին տարին, կը յաճախէին 581 ուսանողուհիք, որոց Թիւն հետզհետէ աճելով, վերջին տարիներս 2,500է աւելի էր։ Նոր շէնքին կառուցմամբ, ընկերութիւնն առաջուան չափ ծախք չպիտի ընէ. քանի որ շէնքի մը վարձքը վճարելէ կ'ազատի, որ առաջ 30,000 րուպլիի տարեկան գումար մը կը պահանջէր, մինչ նոր շէնքին կառուցման գործածուած դրամագլխին տոկոսը տարին 10,000 րուպլիէ պակաս է։ Այսպէս, Ռուսիոյ մէջ իգական սեռին համալսարանական դաստիարակութիւնն ապահովեալ կը համարուի։

* * *

ՖՐԱՆՍԱ. Նոր Երեսփոխանութեան անդամոց կէսէն աւելին նոր մարդիկ են։ Հոկտ. 4ին և 20ին Երեսփոխան ընտրեալ 127 Հանրապետականներ և 150 Միապետականներ աթոռ չունէին լուծեալ Երեսփոխանութեան մէջ, թէեւ միապետական նորընտիր Երեսփոխաններէն ոմանք աւելի Խորհրդարաններուն անդամակցած են։

—Պ. տը Պլովիձ կը կարծէ թէ, եթէ Պ. Ժիւլ Կրէվի չուզէ վերընտրուիլ, այժմեան արտաքին գործոց Նախարար և երբեմն նախարարապետ Պ. տը Ֆրէսինէ Հանրապետութեան Նախագահ պիտի ընտրուի։

—Պ. տը Պրօյլի, Միապետականաց հզօրագոյն պետին, պարտութիւնն ընտրական պայքարին մէջ, կը մերագրի ֆրանսական ժողովրդեան տհաճութեան Միապետութեան վերահաստատումը տեսնելու, մինչ Պ. տը Պրօյլի, հեղինակն մայիս 16ի հակահանրապետական հարուածին, Միապետութիւնը վերահաստատելու Թաքուն խորհուրդ մ'ունենալ կը կարծուէր։

* * *

ՄԻԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ. Պ. տը Պլովիձ կը հեռագրէ հոկտ. 23ին.

«Չի կրնար աչքօղուիլ թէ, Օրլէանեան Իշխանուհւոյ մը ամուսնութիւնն ընդ Վալտէմար Իշխանին Տանիմարքայի, թէեւ քան կարի քիչ ուշադրութիւն գրաւելու կերպիւ կատարեցաւ, մեծ տպաւորութիւն յառաջ բերած է Ֆրանսացւոց վրայ։ Այս իշխանական գումարում Ֆրանսայի հին արքայական Տան համեստ բնակավայրին մէջ, այս անպաճոյճ յարգանք զոր միապետական Եւրոպան կ'ընծայէր այդ Տան ներկայացուցչին, կը ցուցնեն թէ Բարիզի կոմսն,—ինչպէս ինքն իսկ ինձ կ'ըսէր իւր Ֆրոհստորֆի ուղեւորութենէն յետոյ,—ունի իւր ձեռաց մէջ սկզբունք մը որ մասն կը կազմէ Ֆրանսայի հօրենական ժառանգութեան, և որ կրնայ օր մը Ֆրանսայի գերագոյն միջոցը լինել քաղաքական և ընկերական տեսութեամբ։

«Հանրապետականք անխուժ սրբտիւ չեն տեսներ այս վիճակ, որ կը ցուցնէ թէ դարու մը յեղափոխութիւնը ֆրանսական ազգին մէջէն չէ ջնջած Միապետութեան սկզբունքը։ Նկատելով թէ վերջին ընտրութիւնք հաստատեալ հանրապետական դրութեան դէմ մեծ յեղաշրջում մը ցոյց կուտային, և ինկատ առնլով այն զօրութիւն զոր միապետական Ֆրանսա մը բնականապէս կը ստանայ միապետական Եւրոպիոյ մը մէջ, կը հետեւցուի թէ Հանրապետականաց կողմէ յախուռն քաղաքականութիւն մը կրնայ յեղաշրջում մը կատարել ընել, և Հանրապետութեան տապալման պատճառ լինել։

«Զարմանալի է որ միապետական լրագիրք կը հաւանին ծայրայեղ Արմատականաց պահանջման, որք կ'առաջարկեն Պ. Ժ. Ֆէրրիի նախարարութեան ամբաստանութեան ենթարկել, և գումարել նորակազմ Երեսփոխանութեան։ Եթէ այդ առաջարկ իրօք ներկայացուի, Պահպանականք կամ Չափաւոր Հանրապետականք պիտի փութային առաջարկելով արքայազուն ֆրանսացի Իշխանաց արտաքսումն ի ֆրանսական հողէն, յորժամ իրենց 230 քուէներն, Արմատականաց 150 քուէներուն հետ միացունելով, կը բաւեն մեծամասնութիւն գոյացնելու։ Հանրապետականք չեն կրնար պարսաւել եթէ Աջակողման մէկ յեղափոխական առաջարկին պատասխանեն յեղափոխական առաջարկով մը։ Այս մտածմամբ, հաւանօրէն Միապետականք պիտի զգուշանան Պ. Ժ. Ֆէրրիի Նախարարութիւնն ամբաստանութեան ենթարկելու խորհրդէն, մանաւանդ թէ՝ յայնպիսի յեղափոխական խորհրդովք Միապետականք չեն կրնար նոր շնորհ մը գտնել երկրին մէջ։»

—Բարիզի լրագիրք կը ծանու-

—= 9 =—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՖՈՐԹԻՒՆԷ ՏԻՒ ՊՈՒԱԿՈՊԷ

ԶԻԿ-ԶԱԿ
ԿԱՄ
ԿԵՌ-ԲՈՒԹԱՄԱՏ

Բ.

—Ոչ, պատասխանեց Քամիլ, անյողդողդ ձայնիւ։ Ոստիկանութեան լրտես մ'իւր արհեստը միայն կատարած կը լինի մարդասպան մը բռնելով. և ես շնորհապարտ չեմ լինիր նմա։ Իմ խօսքս այնպիսի անձի մը վրայ է, որ իմ վրայ համակրելով, անձնուիրաբար օժանդակէ ինձ ոճրագործը բռնելու։ Եթէ հասնի նպատակին, վարձատրութեան մասին չեմ սակարկեր այնպիսւոյն հետ։

—Արդարեւ, ըսաւ արուեստաւորը ծիծաղելով, եթէ երիտասարդ լինէի, ձեր խոստացած մրցանակին ստանալու փորձ մը կ'ընէի։ Այդ պայմանաւ շատ մարդիկ կը փութան ծառայել ձեզ։

Ժիւլիէն չպատասխանեց այս քաջալերական առաջարկին, բայց մայրը կարդաց անոր աչաց մէջ թէ չէր դժկամակեր այն անձնուէրներէն մին լինիլ։ Եւ յիրաւի, առանց արդէն սիրահարած լինելու օրիորդ Մոնիսթրոլի, Ժիւլիէն կ'ըսէր մտովին թէ մեծ բան չէր լիներ իւր հօր դեռատի ընկերակցուհւոյն ձեռքն ստանալ։ Ոչ թէ նորա հարստութենէն կը հրապուրուէր, որովհետեւ ինք անկէ շատ աւելի հարուստ էր. այլ վասն զի Քամիլ գեղեցիկ էր, և անակնկալը կը թելադրէր զինք։ Անդորրութիւնն արդէն կ'սկսէր ձանձրոյթ տալ իրեն, և յօժարութիւն կ'զգար քիչ մ'արտասովոր արկածից մէջ նետուելու, որոց մէջ վտանգ գտնուէր։ Առիթն յարմար կ'երեւէր հրաժարելու այն հեշտական կեանքէն, որ ոչ եւս կը զուարճացնէր զինք, վասն զի յափրացած էր։ Մարդիկ ամեն բանէ կը ձանձրանան, և ինչպէս որ սպայ մը զուարճալի քաղաքի մը կամ բերդի մը մէջ պահակերութիւն ընելով կը տաղտկանայ, այնպէս ալ Ժիւլիէն պատերազմի կը փափաքէր։ Խնդիրն էր գիտնալ թէ օրիորդ Մոնիսթրոլ կ'ընդունէ՞ր զայն իբր դաշնակից. և թէպէտ վեհերոտ չէր, բայց և այնպէս չէր իշխեր առաջարկել՝ վախնալով որ մերժման կը հանդիպէր։

—Սիրելի՛ աղջիկս, ըսաւ տիկին Ժէմոզաք, կ'զմայլիմ ձեր քաջասրտութեան վրայ, բայց կը հարցնեմ ես ինձ թէ ձեր նպատակին հասնելու համար ի՞նչ պիտի ընէք։

—Դեռ չեմ գիտեր։ Աստուած պիտի ներշնչէ զիս։

—Բայց գոնէ չպիտի դադրիք մեզ տեսնելէ։

—Ո՛չ, տիկին։ Միայն պիտի աղաչեմ ձեզ որ զիս կատարելապէս մոռնաք։ Պէտք է որ ուղածիս պէս երթեւեկեմ։ Թերեւս Փարիզէն իսկ մեկնելու հարկադրիմ... առժամապէս։

—Լա՛ւ, գոչեց հայր Ժէմոզաք. դրամը ջիղն է պատերազմին... և ուղեւորութեանց։ Ուստի հաճեցէք դրամենեակս հանդիպիլ այսօր... կամ մանաւանդ, ո՛չ... դուք մի՛ յոգնիք... արկղակալս հինգ հազար Ֆրանք պիտի բերէ ձեզ.... Բաւակա՞ն է գործի սկսելու համար։

—Շատ իսկ է, պարո՛ն։

Հայր Ժէմոզաք, մօտը գտնուած լսելափողերէն մին բռնեց շրթունքին տարաւ, յետոյ ականջին, և ըսաւ.

—Ահա կատարուեցաւ։ Երբոր սպառի, նորէն կ'առնուք։ Այժմ գանք ձեր որոշման։ Չեմ եպերեր զայն բացարձակապէս, բայց խորհուրդ կուտամ ձեզ որ շատ առաջ չնետուիք մինչեւ որ լաւ տեղեկութիւն չստանաք. վասն զի, որդւոյս խօսքին նայելով, բնաւ ապացոյց չկայ որ ձեր հետապնդած աճպարարն եղած լինի ոճրագործը....

—Նոյն ինքն է, աներկբայ եմ։

—Եթէ նա է, անշուշտ փախած պէտք է լինի։

—Կը գտնեմ հետքը։

—Փախած չկրնար լինիլ, ըսաւ Ժիւլիէն. համեմահացի տօնավաճառը կը շարունակէ տակաւին Թրոնի հրապարակին վրայ. և որովհետեւ այն չարաճճին կրցաւ օձիքն ազատել քննիչ դատաւորին ձեռքէն, այլ եւս երկիւղ չունի ձերբակալուելէ։ Բայց ես կը յուսամ հետախուզել զայն... եթէ օրիորդն անպատեհութիւն չտեսնէ։

—Շնորհակալ եմ, պարո՛ն, ըսաւ Քամիլ առանց բնաւ շփոթելու։ Ես իմ կողմէ պիտի աշխատիմ, բայց կ'ընդունիմ ձեր ալ օժանդակութիւնը զոր կ'ընծայէք ինձ ազնուաբար։

—Կեցցէ՛ս, ըսաւ հայրն, աւասիկ ձեր փնտռած գործակիցը, սիրելի՛ աղջիկս։ Բայց կը յորդորեմ ձեզ, որ շատ չվստահիք անոր գործակցութեան։ Իմ պարոն որդիս իւր բոլոր ժամանակն ակումբին մէջ և ուրիշ աւելի վար տեղեր կ'անցունէ.... Եթէ ձեր գործին ցոյց տուած համակրանքը կրնայ բուժել զայն իւր յոռի սովորութիւններէն, շնորհապարտ կը լինիմ ձեզ։ Բայց չեմ յուսար որ ուղղէք զայն։

—Պիտի տեսնէք, ըսաւ Ժիւլիէն վիրաւորուելով հօրն զկծիչ խօսքէն։

Տիկին Ժէմոզաք չխառնուեցաւ այս փոքրիկ վիճաբանութեան։ Կը խորհէր, իբր ամուսնոյն պէս, թէ Ժիւլիէն լաւ կ'ընէր հրաժարիլ վարած կեանքէն, բայց կը վախնար ալ որ վտանգաւոր գործերու կը ձեռնարկէր։ Քամիլի վրայ համակրութիւն ունէր, բայց անոր անկախ գաղափարներն հաճելի չէին իրեն, և իւր քաղաքացիական խոհեմութեամբ անօգուտ կը դատէր այսպիսի խիզախ որբ աղջկան մ'օժանդակ լինելու զիւր որդին։ Այս ընկերակցութիւն կրնար ամուսնութեան մը նախաշաւիղ լինիլ, և որչափ ալ հարուստ պիտի լինէր օր մ'օրիորդ Մոնիսթրոլ, այդ խոհական մայր կը մտածէր իրաւամբ թէ իւր որդին, եթէ իւր վարքն ուղղէր, կրնար աւելի հարուստ աղջիկ մը գտնել իւր ծնողաց վիճակակից դասուց մէջ։

Նոյն միջոցին արկղակալը ներս մտաւ հինգ դլանակ ոսկի բռնած մէկ ձեռքին մէջ, և միւսովն ալ ստացագիր մը, զոր Քամիլ ստորագրեց առանց դժուարութեան։

Ամաչելու պատճառ մը չունէր ընդունելով զայս Թերահաշիւ իւր դժբաղդ հօր Թողած գեղեցիկ հարստութենէն։

—Գիտէ՞ք, օրիո՛րդ, ըսաւ Ժէմոզաք, թէ սիրտս շատ հանդարտ չէ՝ երբոր կը մտածեմ ձեր առանձնութիւնն այն տանին մէջ, ուր սպաննուեցաւ և կողոպտեցաւ ձեր հայրն։ Եւ որովհետեւ անպատճառ հոն մնալ կ'ուզէք, պէտք է որ պահապան մ'ունենաք ձեր քով։ Կ'ուզէ՞ք որ խրիկուններ ձեր տունը ղրկեմ արկղապահ սպասաւորներէս մին, վաղեմի հսկայ զօրական մը, որ կրնայ աւազակաց ջոկի մը դէմ դնել միայնակ։ Ձեր ձեղնայարկին մէջ մանսարդ մ'ունի՞ք զայն օթեւանելու համար։

—Շնորհակալ եմ, պարո՛ն, ես Պրիժիթն ունիմ։

—Ո՞վ է այդ Պրիժիթ։

—Դայեակս, պարոն. էրիկ մարդու չափ ուժեղ է եւ բանէ մը չվախնար. կրնայ պաշտպանել զիս։

—Եթէ ես ձեր տեղը լինիմ, շատ չեմ վստահիր անոր։ Մանաւանդ որ դեռ հոս չէ։

—Ներեցէք, պարո՛ն, երէկ եկաւ. Ես անձամբ Մոնբէյլ երթալով առի բերի։ Ամեն բան Թողուց հետս եկաւ եւ զիս կ'սպասէ մեր տունը։ Ուստի հաճեցէք Թոյլ տալ ինձ որ բաժնուիմ ձեզնէ։

—Ետքը շատ պիտի խօսիք ինձ հետ, մրմռաց Ժէմոզաք ոտքի վրայ ելնելով։ Տիկին Ժէմոզաք արդէն ոտքի վրայ ելած էր. չէր ուզեր երկարել զայս առաջին տեսակցութիւն, բայց միտքը դրաւ որ հետեւեալ օրն այցելութիւն տայ օրիորդ Մոնիսթրոլի, եւ երկար բարակ խօսակցի անոր հետ առանձնակի։ Ուստի՝ երկու այտերն համբուրելով մինչեւ սանդուղին գլուխն յուղարկ գնաց։

Հայրն եւ որդին շատացան սեղմելով Քամիլի ձեռքը, զոր իրենց կը կարկառէր։

Քաջասիրտ աղջիկն ըսեր էր իւր ամեն ըսելիքը. կաշիէ քսակով գանձ մը կը տանէր, որ իւր քանի մ'ամսուան ծախուց կը բաւէր, մինչեւ իսկ իւր ընելիք հետախուզութեանց սկզբնական ծախքն ալ աւելցնելով, եւ գիտէր որ ճշմարիտ բարեկամ մ'ունէր այժմ յանձին Ժիւլիէն Ժէմոզաքի։

Բայց ամենէն աւելի իւր անձին վրայ դրած էր զիւր յոյս, և որոշած էր՝ առանց վայրկեան մը կորսնցնելու՝ գործի ձեռնարկել։

Հրապարակի կառքով մը կը վերադառնար ի տուն. ուղղակի Թրոնի հրապարակը վարել տուաւ զայն. իւր տանն առջեւէն անցաւ, տեսաւ իսկ զՊրիժիթ պատուհանին մէջ, բայց չկեցաւ։ Արդէն կը մեղադրէր ինք զինք Թէ չէր սկսած աչքէ անցունել տօնավաճառին տաղաւարներն, և կ'ուզէր ժամ մ'առաջ իմանալ թէ Զիկ-Զակի խումբն հո՞ն էր թէ չուած։

(Շարունակելի)

տալ պէտէլմէնի տերունի իւոտ սալիհ ատալըը մէսուտ 1 պապ տօլապ կէտիկինին պիլթինի ։

· 12500 · 40 · 42.—Գումգաբուտա Գում գաբու ճամիէսինտէ Թէրպիէն 77 մէթռօ արսատէ չէհրի 250 ղրշ. քիրալը քեարկիր 1 պապ դուքեան վէ 1 պապ պաղչալը տիւքքեանլարընըն նըսֆ հիսսէլէրի ։

· 16661 · 5 ·—Իւսկիւտարտա Սինան բաշա մահալլէսինտէ Թօփրագ սօգագընտա Թէրպիէն 7486 մէթրօ արսատէ 2 օտա վէ 1 քեպիր գույու վէ 1 հավուզ վէ 1 ախօր վէ սէնէվի 4500 ղրշ. քիրալը 1 գըթա պօսթանըն 18 հիսսէտէնէն 5 հիսսէսի ։

· 4000 · 3 ·—Տիքիլի-Թաշտա Մօլլա Ֆէնարի մահալլէսինտէ Պիքիանէ ճամիէսինտէ Թէրպիէն 15 մէթրօ արսատէ չէհրի 70 ղրշ. քիրայա միւթէհամմիլ ախշապ 1 պապ դուքեան տիւքքեանընըն նըսֆ հիսսէսի ։

· 1000 · 36 · — Գալաթատա Քէմանքէշ Գարա Մուսթաֆա բաշա մահալլէսինտէ Թօբճուլար ճամիէսինտէ չէհրի 20 ղրշ. քիրալը 1 պապ պաղչալը տիւքքեանը միւլքիւնին սիւլիւս հիսսէսի ։

· 600 · 43 · 35 ·—Զարչուի քեպիրտէ Ալ-Նաճըլար պազը ճամիէսինտէ Թէրպիէն · · մէթրօ արսատէ Փէվքինտէ 1 պապ Թէրզի տիւքքեանընը միւշթէմիլ վէ սէնէվի · · ղրշ. քիրալը ախշապ 1 պապ մահալլէսինին վէ 1 պապ Թէրզի տիւքքեանը իւէ կէտիկինին 120 սէհիմտէն 1 սէհիմ հիսսէսի ։

· 3779 · 9 · 1 · 3 · 31 · 33 · — Պէյօղլունտա Նէնիշէնիր նամ մահալտէ Բաչաճը սօգագընտա Թէրպիէն 19 մէթրօ արսատէ 4 օտա վէ 2 սուֆա վէ 1 գույու վէ 25 մէթրօ պաղչէ վէ Թահթընտա 45 մէթրօ արսատէ 2 պապ օտարկիր միւքքեան վէ ղահրընտա 450 մէթրօ արսա մահալլէրինի միւշթէմիլ վէ չէհրի 410 ղրշ. քիրալը քեարկիր 1 պապ մէնզիլ վէ տէքքեալին վէ արսանըն 18 հիսսէտէն 1 հիսսէսի ։

· 500 · 12 · — Ֆաղը բաշատա Մօլլա Ալի էլ Ֆէնարի մահալլէսինտէ Ֆաղը բաշը ճամիէսինտէ Թէրպիէն 38 մէթրօ արսատէ էարիւչիմ սիւքքիճի տէմիրխանէ կէտիկինին նըսֆ հիսսէսի ։

· 30000 · 23 · —Գալաթատա Ալաճա-Մէսճիտ մահալլէսինտէ Տօղրու սօգագընտա Թէրպիէն 60 մէթրօ արսատէ 3 օտա վէ 1 սուֆա վէ 1 գույուլը միւշթէմիլ ախշապ 1 պապ մէնզիլին նըսֆ հիսսէսի ։

· 2500 · 1 · — Գասըմ բաշատա Եահեա Քէթխիւտա մահալլէսինտէ Եօղխանէ սօգագընտա Թէրպիէն 45 մէթրօ արսատէ 2 օտա վէ 1 սուֆա վէ 1 գույու վէ պիր մըղտար աչըգլըղը միւշթէմիլ ախշապ 1 պապ մէնզիլին նըսֆ հիսսէսի ։

---

(1) Ծիւմլէլէրին պաշլարընտաքի հիգմա պուլունան րագգամլար՝ մահլուլաթըն նումէրօլարընը, իքինճի հիգմաքիլեր՝ գըյմէթը մուհամմէնէլէրի, վէ իւչիւնճիւ իգմաքիլեր՝ պէտէլը միւգայէտէլէրինի պիլտիրմէքտէ տիրլէր ։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
ՓԱՐԻԶԻ

«ԲՈՒԿԻ կաղային, երկաթախառն, կազդուրիչ հանքջուրերն են միակ ամենազօրաւոր դարման ընդդէմ ստամոքսի և աղեաց հիւանդութեանց ։ Կը ներգործեն՝ կանոնաւորելով այն մեծ պաշտօնները որք Մարսողութեան գլխաւոր գործողութիւնը կը կազմեն ։
Բրօֆ. ԹՐՈՒՍՕ»

POUGUES

ԲՈՒԿԻ կալըքարային, երկաթախառն, կազդուրիչ և ախորժաբեր Ջուրերն իրենց մասնաւոր բաղադրութեան կը պարտին իրենց յաջողութիւնն եւ սառնանշնորհեալ ջրոց մէջ դասակարգութիւնը ։ Այս Ջուրերն, յայտ նշանաւոր, կը պարունակեն իբր 5 կրամ աղ մին մի լիտրի համար ։ Այդ աղերուն մէջ ամենէն առատներն են ածխաթթու կիր և ածխաթթու մակնեզ, որով ամբողջովին կը տարբերին Ֆրանսայի միւս կալըքարային աղբիւրներէն՝ որք մասնաւորապէս սոտայի և բողասի ածխաթթու աղեր կը պարունակեն ։

Այդ հանքջուրերը կը ներգործեն մանաւանդ ստամոքսէն աղեքը տանող փողին վրայ՝ զոր թեթեւ մը գրգռեն, չէզոքացընելով միանգամայն թթուն որ կրնայ գտնուիլ հիւթին, եւ միզական ու ծննդական գործարանաց վրայ, որոց տկարացեալ ոյժերը կը վերանորոգեն ։

Անոնց գործածութեամբ, մարսողական գործողութիւնը կը գերծանի այն ամեն կապերէ որք կ'արգելուին զինքն թէ՛ ստամոքսին և թէ՛ աղեաց մէջ ։

Այս առաջին արդիւնքը բնականաբար յառաջ կը բերէ ծործորանաց կազդուրումն, որովհետեւ կենաց ոյժերն համեմատական են մարսողական գործարանաց մէջ կատարուող վերանորոգիչ աշխատութեան ։ Աղէկ կը հետեւի թէ ընդհատական ջերմերէ յառաջ եկած տկարութիւնք և արեան նուաղութիւնք հիմնովին կը բուժին ԲՈՒԿԻ հանքջուրերով, մանաւանդ որ անոնց բուժիչ գործողութիւնն նոր տարր մը կ'առնու ածխաթթու մը ֆերէն, զոր առատօրէն կը պարունակեն ։

ԲՈՒԿԻ հանքջուրերը կը ծախուին, ՃԻՕՎԱՆՆԻ ԱԼԻԲՐԱՆՏԻ ԸՆԿ. գործակալութիւնը, Դեղարան Տելլա-Սուտա, Բերա, Մեծ փողոց ։

510 ՊՈԼԻՍ

N. 4.

Տօգթէօր Ժիւպէրին իխտըրա գանը Թէմիզլէյիճի չէքէրլէրի չիմտիյէ գատար մալիւմ օլան պու միսիլլի չէքէրլէրին էն ալասը վէ էն էհվէնի տիր։ Շուրուպլարըն իւզէրինտէ օլտուղու կիպի չէքէր գութուլարընըն իւզէրինտէ տախի Ֆրանսա հիւքիւմէթինին մալի տամկասը մէվճուտ օլմալը վէ զիյրինտէքի Ժիւպէր վէ Պուլթինի իմզալարը գըրմըզը միւրէքքէպլէ մուհաւրրէր պուլունմալը տըր։ Հէր էճզաճը վէ տրօկիսթլէրտէ պուլունուր։ Տէբօսու տախի Ղալաթա կէօմրիւյիւնիւն գարշըսընտա Մ. Ջէրվաթինին մաղազասընտա տըր։

ՆՈՐԹՏՏԱՑՉԸ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՀԱՄԲՈՒՐԿ

Յիշեալ ընկերութիւնն հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, կարասիներ, խանութներ և ապրանքներ յոյժ շահաւէտ պայմաններով, միջնորդութեամբ իւր ընդհանուր գործակալութեան։

ՇԻՆՏԼԷՐ ԵՒ ԱՍՏՐԻԱՏԱՏՈՐ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՉԷ-ԳԱՊՈՒ, ՃԷԼԱԼ ՊԷՅ ԽԱՆ
50

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE
Insurance company
ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ
Լոնտրայի և Էտիմպուրկի ապահովութեան ընկերութեան

		Անգլ. Լիր.
Արտօնեալ դրամագլուխ		3,000,000
Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ		2,500,000
Վ ճարեալ »	625,000	
Պահեստի դրամ հրդեհի պատահականութեանց դէմ	1,592,235	
Կեանքի պատահականութեանց դէմ պահեստի դրամ	3,841,194	
		6,058,429
Հրդեհի ծիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	1,186,865	
Կենաց ծիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	551,307	
		1,738,172

NORTHERN
Assurance company
ՆՕՐԹՀԸՐՆ
Լոնտրայի և Էպըրտինի ապահովութեան ընկերութեան

		Անգլ. Լիր.
Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ		3,000,000
Վ ճարեալ »	300,000	
Պահեստի դրամ հրդեհի պատահականութեանց դէմ	811,871	
Կեանքի պատահականութեանց դէմ պահեստի դրամ	1,778,300	
		2,890,171
Հրդեհի ծիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	520,206	
Կենաց ծիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	251,572	
		771,778

Ստորագրեալն իւր բազմաթիւ յաճախորդաց և քաղաքիս ընդհանուր յարգոյ հասարակութեան կը ծանուցանէ թէ ինքն վերոյիշեալ երկու ընկերութեանց միացեալ գործակատար ընտրուած ըլլալով, այնպիսի դրութեան մը մէջ կը գտնուի, որով հրդեհի դէմ ապահովութեան մեծ դիւրութիւններ կը մատուցանէ։

Ապահովութեանց կարգադրութիւնները կը բաշխուին երկու ընկերութեանց մէջ համեմատական բաժանումով մը, և այսպէս ապահովութեան և դիւրութեան աւելնալովը ընկերութիւնս ալ կրնայ աւելի մեծագումար ապահովութիւն բանողներու ինքզինք ներկայացնել։

Գրեթէ ամեն կարգի փոխադրելի ապահովութիւնք կրնամ ընդունիլ, ինչպէս Բերայի, Ղալաթիոյ և Պոլսոյ մէջ, նոյնպէս մօտակայ քաղաքները, գիւղերն և գաւառները։

MARITIME
Insurance Cie limited of Liverpool
Capital Lt. 500,000
ՄԱՐԻԹԱՅՄ
Ծովային ապահովութեան ընկերութիւն
Դրամագլուխ 500,000 Անգլ. լիրա

Ստորագրեալը, շոգենաւերու և առագաստանաւերու մէջ ի վաճառքներն ու կարասիները խիստ օգտակար պայմաններով ապահովելու իշխանութիւն ստացած է ընկերութեան կողմէ։

Գիներուն և այլոց վրայ տեղեկութիւն ստանալ ուզողք պէտք է դիմեն Ղալաթիա, Քօմիսիօն խանի անկիւնը՝ երկաթէ կամուրջին վրայ նայող սենեակն, առ

Կ. Պոլսոյ Ընդհ. Գործակատար յիշեալ Ընկերութեանց
ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ

ՏԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԳՈՐԾԻՆԵՐ
ՊՂՆՁԷ, ՋՈՒԼԱԾՈՅ ԵՒ ԾԵԾՈՒԱԾ ԵՐԿԱԹԷ
ՊԱՐՏԷԶԻ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ
32 Մահմուտիյէ փողոց, և
24 Բէրչէմպէ բազար Ղալաթիա

ՀԷՆՐԻԿ ԼԱՆԺ

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՆԵՐ
ԱՏԱՂՁԱԳՈՐԾԻ
ԵՒ
ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԳՈՐԾԻՆԵՐ

ԴԱՆԱԿ ԵՐԿԱԹ ԵՐԿԱԹԵՂԵՆ ՄԱՆՐ ԳՈՐԾԻՔ

ԺԱՄԱՑՈՅՑ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

509

ԳՈՒԻՆ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀ ԻԴԷՄ
ՐԻԼԱՅԸՆՍ

Ծովային ապահովագրութիւն։ —Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, Պ. Ժ. Վ. Ուիթըլ, Եօրկիատիս խան Պահչէ-գաբու, Պոլիս · կամ Ղալաթիա, Ալէքսիատի խան թիւ 15 ։ 507

ԺԷՐՈՏԷԼԻ ԲԱՍԹԻՅԼՆԵՐԸ

ՆՈՐՎԵԿԻՈՅ ՄԱՔՈՒՐ ԽԱՅԾՂԱՆՈՎ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ
ՇՆՉՈՒԵԼՈՎ ԵՒ ՈՒՏՈՒԵԼՈՎ ԿԸ ՆԵՐԳՈՐԾԵՆ
ԸՆԴԴԷՄ
ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՊՐՈՆՇԻԹԻ, ԴՈՒՄԻ, ՇՆՉԱՐԳԵԼԻ, ՁԱՅՆԻ ԿԻՐԿԵՐՄԱՆ, ԽՈՒՁԱԿՍՏԱՊԻ

Մեծապէս նախընտրելի են Քաքսիւլներէն եւ շաքարահատներէն, որք կը բեռնաւորեն ստամոքսն առանց ազդելու շնչառութեան խողովակաց վրայ

ԺԷՐՈՏԷԼԻ ԲԱՍԹԻՅԼՆԵՐՆ ԵՆ
ԽԱՅԾՂԱՆԻ ՄԻԱԿ ԲԱՍԹԻՅԼՆԵՐՆ

Վարձատրեալ Փարիզու 1878 Տիեզերական Ցուցահանդէսի կողմէ ։ Նախարարական որոշմամբ, և ըստ խորհրդոյ Առողջապահական ժողովոյ, փորձերու ենթարկուած են և Ռուսիոյ մէջ թոյլատրեալ կայսերական հրամանագրութեան կողմէ, ըստ հաւանութեան կայսերական բժշկական խորհրդոյ ։

Իւրաքանչիւր տուփ կը պարունակէ 70 Բասթիյլ
Գինը և Գործածութեան հրահանգութեան երկու նամակ

Ա. ԺԷՐՈՏԷԼ
Դեղագործ ի Սէնդ-Մէնիուլ (Մարն)
(Պաշտօնէից Գործարանի նիւթ)

Այս Բասթիյլները ծծելու միջոցին, ընդունած օդը կ'առնու խայծղանին շոգիներն զորս ուղղակի կը տանի հիւանդութեան տեղը ։ Ներգործման այս մասնաւոր եղանակին եւ միանգամայն իրենց բաղադրութեան պատճառաւ է որ այդ Բասթիյլներն այնքան ազդու են այն ամեն հիւանդութեանց մէջ, որոց համար խորհուրդ կը տրուի խայծղան գործածել ։

Յոյժ օգտակար են ծխողներու, այն անձանց որք կը յոգնեցնեն իրենց ձայնը եւ անոնց որք իրենց աշխատութեանց մէջ զգալի շոգիներ կամ փոշիներ շնչելու ենթարկեալ են ։ — Ֆրանսայի և օտար երկրաց մէջ, այս Բասթիյլներու անհուն յաջողութիւնը կը հաստատէ իրենց անժխտելի դերազանցութիւնը ։

Գլխաւոր Կեդրոնատեղին է Դեղագործական Մթերանոցն, Ղալաթիոյ մեծ փողոց, թիւ 35։ Կը ծախուի ամեն գլխաւոր դեղավաճառաց քով

ԲԱԲԱՅԵԱՆԻ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվերփուլէ, Միջերկրականէ և Օտեսայի միջեւ կանոնաւորապէս բանող
ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սօֆիա	3,000	Պըգա
Արարատ	2,500	Ռոճըրս
Արքադիա	2,500	Քրուքշանք
Լաքոնիա	2,500	Ռուխֆ
Մասէտոնիա	3,500	Մարշ
Րումէլիա	2,800	Ֆօթըրկիլ

Պըրնիքա շոգենաւն ամսոյս 24ին Պաթումէն վերադառնալով անմիջապէս Լիվերբուլ պիտի ուղեւորի ։

Այա Սօֆիա շոգենաւն ամսոյս 24ին Լիվերբուլէն աստ կ'սպասուի ։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար ։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց ։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱՐԲ ԵՒ ԸՆԿ.
513 Գործակալ

ՔԻՆԱՐՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք ամեն շաբաթ կանոնաւորապէս կը բանին Լիվերբուլէ և Միջերկրականի միջեւ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Մալթա	3,000
Ադլաս	3,000	Մորոքօ	2,500
Ալեբբօ	3,000	Նաթալ	2,500
Պոդնիա	4,600	Բավոնիա	5,000
Պալմիրա	2,500	Բավարիա	3,000
Պրիթիշ Քուին	1,200	Սերվիա	7,800
Սեֆալոնիա	5,000	Սկիթիա	4,600
Քադալոնիա	4,700	Սարաքոսա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Տեմերարա	2,500	Սիտոն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քեթար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Սիտոն շոգենաւը, Նոյեմբեր 11ին Լիվերբուլէն աստ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Ստորագրեալն արտօնութիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ-Եորքի, Պոսթընի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և ուէ նաւահանգստի համար ։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՕԼԻ
Գործակատար
Թիւ 1 Քիւչիւք Հավիւ փաշա խան Ղալաթիա
511

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
Մարսէլիայի և Բօյէի միջեւ կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լը Վէրիէ, որ սեպտ. 29ին Մարսիլիայէն և հոկտեմբեր 19ին Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լը Մէնիէլ, որ կը մեկնի հոկտ. 16ին։

Ուղեւորի և ապրանք ընդունուին

Նաւաղէկի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈՒԹԷ ԲՐՊՈՒԼ
Թիւ 17–18 Քիւչիւք Միլլէթ
514 Մումհանէ փողոց, Թիւ 141

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Լոնտոնի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի
ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէռանդօ	4,500
Ամէլօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարսալէ	2,500
Պասսանիօ	3,500	Միլօ	2,000
Պօրօտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Քէլսօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Դալիբօս	2,500	Օդրանդօ	4,500
Դանթէ	2,100	Օդդօ	2,000
Դադօ	2,000	Բասբինօ	1,200
Դոմօ	2,700	Բալէրմօ	3,200
Ֆիտօ	2,500	Քիրօ	1,700
Տօլինօ	1,800	Րիգօ	2,800
Խրամօ	2,600	Րայթօ	4,400
Տրացօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Րօլլօ	3,000
Ֆէռօ	1,700	Րոմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Րօմէօ	3,500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կիդանօ	2,200	Սամբօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլլիօ	2,000
Կլօտինօ	2,200	Սորէնթօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիդալկօ	3,000	Թիկէր	1,300
Հիւմպէր	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճէյսօ	2,300	Քասանդօ	3,600
Քելբօ	2,000	Եէմասօ	1600
Քօլօ	2,200	Զէֆլրօ	3,000
Լէօ	2,000	Զէնօ	41,0

Կրօթօ շոգենաւը, նաւապետ Ֆօրթհ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 19ին, Մալթա և Զմիւռնիա հանդիպելով Կ. Պոլիս գալու համար, և նոյ. 7 ին աստ կ'սպասուի ։

Ռէնալտօ շոգենաւը, այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւնք կը ընծայուի

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԵՐԻՔ ՀԻԼՏ ԻՆ ԸՆԿ.
Գործակալ
Թիւ 17–18, Քիւչիւք Միլլէթ խան Ղալաթիա
514

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվերփուլէ և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբուս	4200	Օսպրէ	3000
Ֆէրոս	4000	Նէբթիւ	3000
Օսմանլի	4000	Բերա	3000
Սեսոստրիս	3250	Ադլանդիք	3000
Թիպս	3250	Լոդիւս	1700
Մոկտալա	3250	Օլինտա	800
Մարիօթիս	3250	Սեսիլ	800
Սֆինքս	3000		700

Սֆինքս շոգենաւը, Նաւապետ Քրուք ամսոյս 14 ին Լիվրբուլէն աստ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹԸԼ և ԸՆԿ.
Մէյտանճըգ փողոց,
Ուիթըլ խան
ՃԷՅՄԶ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
515 31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրբուլ

ՖՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվերբուլէ և Արեւելքի միջեւ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճերիան	2500	Ֆավօնեան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անատոլուեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթենեան	2500	Իպերեան	5500
Արապիան	3700	Իլիրեան	5500
Պավարիան	6000	Իստրիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լեպեան	2200
Քասթելեան	800	Լիկուրեան	2500
Սայրենեան	2000	Լիպեան	800
Տուրոյ	700	Օբորթօ	700
Էճիբշըն	3700	Բերսեան	3800
Ֆապիան	3700	Վալենսիան	6800
Ֆալերնիան	3700	Վիրճինեան	6800

Անթալուսեան շոգենաւը, նաւապետ Ֆըլէմինկ այսօր Լիվրբուլէն աստ հասաւ ։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միլլէթ խան, Ղալաթիա
Նաւատէարք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվրբուլ

Գործակալութիւնք
Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն.
Ճիպրալդար, Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վ. Հման և ընկ.
Մալդա, Ա. Քամիլլէրի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրոկօրտադօ.
Զմիւռնիա, Պ. Ուիդըլ և ընկ.
512

Ատոռնատէր Ռ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐԻ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ
ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ
1885 Հոկտ. 1 Երեքշաբթի օրէն սկսեալ մինչեւ Սեպտ. 31

(Բաց ի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերէն կամուրջ իջնող շոգենաւոց երթեւեկութեան ժամերը

Ժ. Վ. Թ.

) 1 — Ենիմ. Մեզարպ. Պեյլիւք. Թարապ. Ենիք. (Ենիք. շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 17
) 1 35 Ենիք. Սթեն. Միրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեպ. (Արնավ. շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 22
) 2 — Ր. և Ա. Գավ. Ենիմ. Մեզարպ. Պեօյ. Քիրեճ. Թար. Ենիք. (Ենիք. շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 32
) 2 50 Ենիք. Սթեն. Միրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեպ. (Արնավ. շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 21
(Ուրբաթ օրերը չպիտի հաղորդակցի)
) 3 15 Ենիմ. Մեզարպ. Պեօյ. Թար. Ենիք. Սթեն. Միրկ. Պոյաճ. Ր Հիսար Պեպ. (Պեպ. պիտի հաղորդակցի) 19
4 30 Ա. Գավագ. Ենիմ. Մեզարպ. Պեօյ. Թար. Ենիք. Սթեն. Միրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար. Պեպեք. Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պեշիք. 34
5 45 Են. Մեզ. Պեօյ. Թար. Ենիք. Միրկ. Ր. Հիսար Պեպ. Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պեշ. 22
6 30 Ենիմ. Մեզարպ. Պեօյիւք. Թարապ. Պեյգօզ Բաչապ. Ենիք. Միրկ. Գանլըճ. Ր. Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնավ. Չենկ. Պեյլեր. Օրթաք. Գուզ. Պեշիք. Իւսկ. 1
8 15 Ա. և Ր. Գավ. Ենիմ. Մեզարպ. Պեօյ. Թարապ. Ենիք. Միրկ. Պոյաճ. Ր. Հիսար Պեպ. Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պեշիք. (ուրբաթ օրերը Սթենիա պիտի հանդիպի) 19
10 — Մեզարպ. Պեօյ. Թարապ. Ենիք. Միրկ. Ր. Հիսար Արնավ. Օրթաք. Պեշիք. 33

Արնավուտքէօյէն կամուրջ իջնող շոգենաւոց ժամերը

)12 45 Պեպ. Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պեշիք. 34
) 1 30 Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պեշիք. Գապ. 1
) 2 10 Պեպեք Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պեշիք. 33
) 2 50 Արնավ. Գուրո. Օրթ. Պեշիք. Գապ. 4
) 3 30 Պեպեք Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պեշիք. 23
) 4 15 Պեպ. Արնավ. Գուր. Օրթաք. Պեշիք. Գապաթ. 32
10 40 Հիսարէն ուղղակի կամուրջ 22
11 10 Պեպեքէն ուղղակի կամուրջ 1

Ասիական եզերէն կամուրջ իջնող շոգենաւոց ժամերը

)12 35 Վանիք. Չենկ. Պեյ. Գուզկ. Գապթ. 21
) 1 — Պեյգ. Բաչ. Ր. Բ. Մահ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտիլլիի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 23
) 1 35 Գանտիլ. Վանիք. Չենկել. Պեյլերպ. Գուզկ. 28
) 2 45 Գանտ. Վանիք. Չենկել. Պեյլեր. Գուզկ. 17
) 2 45 Պեպ. Թար. Պեյ. Բաչ. Ր. Բաչա. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. (Գանտ. շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 18
) 3 45 Գանտիլ. Վանիք. Չենկ. Պեյլ. Գուզկ. Իւսկ. 33

4 30 Պեյգօզ Բաչապ. Րիֆաթ բաշա Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չենկ. Պեյլ. Գուզկ. Պեշ. (Ուրբաթ օրեր ժմ. 4 45 Մեզարպուրնուէն պիտի ելլէ) 28
8 45 Պեյլիւք. Թարապ. Պեյգ. Բաչապ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չենկել. Պեյլեր. Գուզկ. Իւսկիւտար 21
(Ուրբաթ օրեր Ր. Բ. Մահ.)
10 20 Գանտիլլիէն ուղղակի կամուրջ 23

(Բաց ի կիրակի օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եզերը երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

2 30 Պեշիք. Օրթաք. Գուր. Արնավ. Պեպեք Ր. Հիսար Պոյաճ. Սթեն. Ենի. Թար. Պեօյ. Մեզարպ. Ենիմ. Գավագներ 34
2 45 Գապաթ. Իւսկ. Պեշիք. Գուզկ. Օրթ. Պեյլեր. Չենկել. Արնավ. Գանտիլ. Ա. և Ր. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Ենիք. Բաչապ. Պեյգ. Թարապ. Պեօյ. Մեզ. Ենիմ. 1
3 45 Պեշիք. Օրթաք. Պեյլ. Արնավ. Գանտ. Ր. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Ենիք. Թարապ. Պեօյիւք. Մեզարպ. Ենի. 22
5 15 Գապաթ. Պեշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պեպեք. Ր. Հիսար Պոյաճ. Էմիրկ. Սթեն. Ենիք. Պեյգ. Թարապ. Պեյլիւք. Մեզ. Ենիմ. Ա. Գավագներ 19
6 45 Իւսկ. Պեշիք. Գուզկ. Օրթ. Պեյլեր. Չենկ. Արնավ. Գանտիլ. Ա. և Ր. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Ենիք. Թարպ. Պեյ. 21
8 15 Պեշիք. Օրթ. Արնավ. Պեպ. Ր. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարպ. Պեյ. Մեզար. 33
10 — Ենիք. Թարապ. Պեյ. Մեզար. Ենի. 32
10 30 Ր. Հիսար Պոյաճ. Միրկ. Սթեն. Ենիք. Թար. Քիրեճ. Պեյլի. Մեզար. Ենիմ. 17
11 10 Ենիք. Թարապ. Պեյլիւք. Մեզարպ. Ենիմ. 19
11 30 Պեպ. Ր. Հիսար Պոյաճ. Միրկ. Սթեն. Ենիք. 22

Կամուրջէն Արնավուտքէօյ երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

) 2 15 Ուղղակի Արնավուտքէօյ 1
) 2 55 Ուղղակի Պեպեք 23
) 3 45 Ուղղակի Պեպեք 33
9 45 Պեշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Պեպ. Ր. Հիսար (Վոսփոր ելնող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 23
10 25 Պեշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Պեպ. 1
11 5 Գապաթ. Պեշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պեպ. (Ենիքէօյի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) 21
11 45 Պեշիք. Օրթ. Գուրու. Արնավ. Պեպ. 33
12 — Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. (ուրբաթ և շաբաթ օրերը Պեշիքթաշ) 1

Կամուրջէն Ասիական եզերը երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

) 1 20 Իւսկ. Գուզկ. Պեյլէ. Չենկ. Ա. Հիսար Պեյգ. Ենիք. 21
) 2 15 Ուղղակի Գանտիլլի 17
) 3 10 » » 33
3 — Իւսկ. Գուզկ. Պեյլեր. Չենկ. Վանիք. Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Բաչապ. Պեյգ. (Ուրբաթ օրերը Ր. Բ. Մահ. և Մեզարպ.) 28
9 25 Պեշիքթաշ, Գուզկունճ. Պեյլեր. Չենկել. Վանիք. Գանտիլ. (Գավագներ դացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)
10 15 Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Ր. Բ. Մահ. Բաչապ. Պեյգ. Թար. Մեզարպ. Գավագներ 18
10 40 Պեշիք. Գուզկ. Պեյլեր. Չենկել. Վան. Գանտիլլի Պեպեք (Գանտիլլիի նաւամատոյցը Պեյգօզի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի)
11 10 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Րիֆաթէ. Բաչապ. Պեյգ.
11 40 Գապթ. Գուզ. Պեյլ. Չենկ. Վանիք.

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջէ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
— —	5 50	— —	8 15
1 —	6 20 Պեշիք	— —	9 — Պեշիք.
1 30	7 —	1 20	9 35
2 —	8 10 Պեշիք	1 45	10 10 Պեշիք
2 30	8 55	2 15	10 30 Գզ. *
3 10	9 45	3 —	11 —
3 45	10 — Պեշիք	3 45	11 25
4 —	10 30	4 20 Պեշիք	11 50
4 15	10 50 Գզ. Պ.	5 —	12 5
4 40	11 20	5 35 Պեշիք	12 5 Պշ Գզ.*
5 — Պեշիք	11 40 *	6 5	
5 15	12 5	7 —	

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջէ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
— —	5 35 Պեշիք	1 25	7 —
— —	6 15	1 55	8 15
1 —	7 —	2 35	9 — Պեշիք
1 30	8 10 Պեշիք	3 25	9 35
2 —	8 45	3 55 Պեշիք	10 — Պեշիք
2 45	9 30	4 45	10 35
3 30	9 55 Պեշիք	5 25	11 15
4 15	10 25	6 10 Պեշիք	11 50
5 —	11 —		12 5
	11 35		
	12 5		

) Այս նշանը կրող շոգենաւք Հոկտեմբեր 17էն սկսեալ մէկ քառորդ ժամ յետոյ պիտի մեկնին ։

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ
ԲԱՑ Ի ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

3 — Հարէմէն Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
4 30 » »
10 45 » » »
11 35 » » (Կիրակի օրեր Ժ. 11½)
2 30 Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
4 — Կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ
10 30 Կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
11 20 Կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (Կիրակի օրեր Ժմ. 10 45 ին)։

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷԻ
ԵՒ
ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒԻ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
5 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
10 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 10 » Գապաթաշ
4 15 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
5 45 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 25 Գապաթաշէն Իւսկիւտար

Ծան. — Օդը մեգապատ եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան ։

ցուցմունքը, 301 հազիրան 12 Թուակիր հեռագրովն առ մեր Ընդհ. Ժողովն, աւետեց տեղւոյս Վարչութեան Գեր. Դերձակեան ասա այցելութեան համար գալն։ Բայց Նորին Սրբազնութիւնն ամսոյս 5 ին տեղս ժամանելով, հետեւեալ օրն Կրօն. և Քաղ. խառն Ժողովը գումարելով Ազգային գործոց կարգադրութեան վրայ իբր թէ կը խորհրդակցի և կ'որոշուի Երեսփոխանական ժողով բանալ և պակաս անդամներն ըստ օրինի լրացնել և գործել։ Սակայն հազիւ քանի մ'օր կ'անցնի և ահա՛ յայտարարել կուտայ թէ՝ «յանուն շրջակայ գաւառաց Երեսփոխան հարկաւոր չէ, որովհետեւ Տիգրանակերտ թեմ չունին», և այս հակառակ 94 րէգիւլ. ամբր 9 Թուով կայս. կառավարութեան հրովարտակի, և Թիւ 128 և 14 ապրիլ 77 Կաթողիկոսական և 26 դեկտ. 76 Պատրիարքական կոնդակներու տրամադրութեանց, որոցմէ վերջին Գեր. Տ. Փիլիպպոս Արքեպիսկոպոս Նաճառեանց հօր Տիգրանակերտի վիճակին վրայ եպիսկոպոս ձեռնադրուիլն և Առաջնորդ հաստատուիլն ծանուցանելուն առթիւ կը յիշէ նաեւ այն գաւառակները զորս Գեր. Դերձակեան այժմ Տիգրանակերտի թեմ չնկատէր։ Բաց յասմանէ Նորընտիր Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հայրն Թիւ 18 և 8 յունիս 85 Թուակիր հրամանագրովն Մակաբայեցւոց վանքն իսկ, որ առանձին վանահայրութիւն և տարեկան դիւանական տուրք (մուգաթայ) ունի, Տիգրանակերտի իրաւասութեան տակ ձգեց, յիշեալ վանուց տուրքն քաղաքիս տուրքին հետ միացնելով։ Զգիտեմք, ի՛նչ հրահանգ և հրաման կայ Գեր. Դերձակեանի ձեռքն, որ կը յապաւէ Լճէ, Հայնի, Հազրօ, Սիլվան եւ գաւառակները Տիգրանակերտէն, որ տարւոյ մեծագոյն մասը անոնց գործերովն զբաղեալ է, մանաւանդ ներկայ կրօնափոխութեանն առթիւ՝ ըստ պատրիարքական հրամանագրոց և հեռագրոց։ Այս յապաւման հետեւանքը պիտի լինի երեսփոխանաց 35 թիւն՝ որ Թիւ 288 և 18 յունիս 1880 Թուակիր յատուկ կոնդակաւ վաւերացած է՝ իջեցնել 21ի, և այսու ժողովրդականութիւնը պիտի ճնշուի դիւրաւ։ Ներկայ ամսոյս 6 ի Խառն ժողովոյ որոշումն ի մասին Երեսփոխանական ժողովոյ բացման, յոյս ցնդելուն հետ մէկտեղ, ժողովն գլխովին մերժեցաւ ի խորհրդակցութենէ, լուծեալ համարուելով։ Գաւառական հրահանգի 8º յօդուածին հակառակ Նորին Սրբազնութիւնը առանց յանձնաժողովոյ, ինքնին միայն առանձին նոր քուէարկութեան տարօրինակ պատրաստութիւններ կ'ընէ, ընտրելի և ընտրող որոշելով ըստ քմաց. իմացուածին նայելով առաջին կարգի տուրք տուողները միայն ընտրելի պիտի ընէ, չյիշելով որ գաւառական հրահանգի 5º և 6º յօդուածներու մէջ այնպիսի նկատում մը չկայ և նոյն իսկ Ազգ. Սահմանադրութեան 65º յօդուածին անձնական արժանիք ունեցողներուն համար բացառութեան տեղի տրուէր։

Զենք կրնար գուշակել Նորին Սրբազնութեան մասնաւոր նպատակն, եւ չենք ալ ենթադրեր թէ ինքը անտեղեակ ըլլայ ազգային օրինաց։ Ընդհ. ժողովն, որ ժողովրդական քուէարկութեամբ ընտրեալ և կեդր. Վարչութենէն վաւերացեալ է, ունի այսօր մեծամասնութիւն։ Ուրեմն հարկ չկայ ժողովոյ լուծման։

Նորին Սրբազնութիւնը պաշտօն ունի տեղւոյս ժողովրդեան կրօնափոխութեան միտումները մեղմացնելու, և հարկ է որ ամէն բանէ աւելի իւր ուշադրութիւնը դարձնէ կարգ մը անկարգութեանց ընդ որս վանքէն իւր հետ բերած Կարապետ վարդապետի՝ որ վիճակները պտղի ժողվելու ելած է և Խորէն վարդապետի գործերու վրայ։ Այս վերջինը Հայնիի մէջ նոր խռովութեան մը պատճառ ըլլալով ձգեր փախեր է անկից և այսօր վանք կ'երթայ. կարելի՞ է միթէ այս ընթացքով խաղաղեցնել մտքերն, և դարման տանիլ չարեաց . . . ;

ՊԱՐՈՅՐ

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԴԷՊԻ
ՆԻԱԿԱՐԱ ՖՈԼԶ

Ա.

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ, Հոկտ. 7

Ամերիկայի մէջ ճամբորդել շատ դիւրին ըլլալէ զատ՝ շատ ալ հանգիստ և ապահով է։ Ճամբորդութեանց երկու տեսակն ալ — շոգենաւով ու շոգեկառօք — իրենց մասնաւոր հաճոյական կողմերն ունին. ոմանք կը սիրեն որ և է կերպով ճամբորդութիւնը. ուրիշները միայն շոգեկառքով կը ճամբորդեն. այլք պարզապէս ծովային ճամբորդութեան մը համար շոգենաւ կը նստին ու մինչեւ Լիվրբուլ կ'երթան՝ միայն՝ նոյն շոգենաւով վերադառնալու համար, որ արդարեւ մեծապէս օգտակար է առողջութեան։ Բայց շատ քիչ անձինք կան, եթէ երբէք, որք բնաւ չի փափաքին ճամբորդել։ Արդարեւ կառքերը և շոգենաւք այնչափ ճոխ զարդարուած են և ճամբորդաց հանգստեան համար ամեն խնամք տարած, որ կը հրապուրեն զմարդ տեսնել ցանկալ նոր վայրեր, որոց վրայօք ամեն օր ծանօթութիւններ կը կարդան թէ՛ լրագրաց և թէ՛ մասնաւոր գրոց մէջ։ Աշխարհագրութեան մէջ տեսած էինք Նիակարայի ջրվէժներուն անունը, և Ամերիկա գալերնէս ի վեր բազում բարեկամք մեծ գովեստիւք խօսած էին այս ջրվէժներու մասին. ուստի, որոշեցինք այս տարի այցելութիւն մ'ընել դէպ անդ։ Նիւ Եորք քաղաքէն գրեթէ 500 մղոն հեռի են Նիակարայի ջրվէժք։ Մեր Ամերիկացի բարեկամներէն մին՝ որ Պըֆալօ քաղաքը կը բնակի, հրաւիրած էր զմեզ իրեն հիւր ըլլալու քանի մ'օրուան համար, որ ատեն Նիակարայի ջրվէժները, որ նոյն քաղաքէն միայն մէկ ժամու չափ հեռաւորութիւն ունին, միասին այցելելու էինք։ Ուէսթ Շօր կոչուած երկաթուղւոյ գիծը, որ տարի մը առաջ աւարտեցաւ, ամենէն վերջի շինուած գիծն ըլլալով՝ ամենէն լաւ շինուածն է, և իւր կառքերը վերջին զարգացումներն ունին։ Կառքը գիշերները կատարեալ ննջարանի մը կը վերածուի։ Այս գործողութիւն չի տեւեր քառորդ ժամէն աւելի։ Ննջարանք երկու շարք են, մին ստորին և միւսն անոր վրայ՝ ուր փոքրիկ սանդուղով մը կ'ելնուի. ստորինը նախամեծար է այս պատճառաւ։ Իւրաքանչիւր կառք 24 անկողնոյ կը վերածուի, որոց իւրաքանչիւրը երկերկու անձանց համար է, թէեւ այս անձինք զիրար շատ սիրելու են որ խաղաղութեամբ կարենան սոյն նեղ անկողնոյն մէջ ննջել։ Ի բաց առեալ սովորական պարագաներն, իւրաքանչիւր անձի մի ամբողջ անկողին կը տրուի՝ ուր կրնայ իւր զաւակին հետ ննջել — եթէ ունենայ —։ Այս ընկերութեան ուղին Հըտսըն գետին եզրէն կ'անցնի 300 մղոնի չափ ճանապարհ, և ամառուան եղանակին մէջ յայտնի է որ այս գետին տեսքը շատ սքանչելի է,

Վերջապէս հասանք Պըֆալօ քաղաքը կէս օրին։ Քաղաքին ստորին մասը գործատանց մուխով լի է, և մեզ կը յիշեցնէ Մանչեսթըր. բայց քաղաքին վերին մասը շատ մաքուր օդ ունի և յոյժ գեղեցիկ փողոցներ, որոց ամենքն ալ ծառուղիներով զարդարեալ են և մասնաւորաց ցած այլ փառաւոր և բազմածախ ապարանքներով լի են։ Այս քաղաքը թէեւ բաւական մեծ, այլ շատ դանդաղ կը գործէ. թէեւ փոքրիկ գործ մ'ընել փորձեցինք, բայց շուտ համոզուեցանք թէ Նիւ Եորք էր գործելու քաղաքը։ Արդարեւ ի Նիւ Եորք մարդիկ կը ֆօչծեն, այսինքն չեն տարի մը մտածեր, երկու տարի ալ հաշուեր, վեց ամիս ալ պայմանագիր գրելով անցըներ, և այս ամենը վերջանալէն յետոյ, թերեւս չը յարմարին իրարու հետ։ Ֆիլատելֆիայւոյ համար ևս իմացած ենք թէ աւելի դանդաղ կը գործեն. չենք կրնար բմբռնել թէ ինչպէս կարելի է ֆօչծել կոչել դանդաղութիւնը. Նիւ Եորքի մէջ վարժուած գործի տէր անձ մը անկարելի է որ ուրիշ քաղաքներու մէջ գործելու համբերութիւն ունենայ —Օդը պայծառ էր, արեգակը իւր ճառագայթները կ'արձակէր անամպ երկնից մէջէն և մենք երկաթուղին առինք Պըֆալօէն Նիակարա երթալու։ Յառաջ քան անդ ժամանելնիս, խօսինք քիչ մը նորա պարագայից վրայ։

1678ին առաջին անգամն ըլլալով կաթոլիկ միսիոնարն՝ Հայր Հէննէբին, տեսաւ Նիակարայի ջրվէժները և բացատրեց սապէս. «Օնդարիօ և Իրիէ լճերուն մէջտեղը ընդարձակ և ահագին ջրոյ հոսանք մը կայ որ կը վազէ զարմանալի և ահեղի ձեւով մը դէպ ի վար այնպէս մը, որու նմանը տիեզերք չի ընծայեր այլ տեղ։» Վերապատուելի Հայրը շատ չափազանցութիւններ բրաւ իւր բացատրութեանց մէջ. երբ բարձրութիւնը 600 չափերով յայտնեց, բայց վերոյիշեալ քանի մը տողերը ճշմարտութենէ հեռի չեն։ Բնութիւնը բազում ջրվէժներ ունի, բայց միոյն մի Նիակարա. Նիակարայի ջրվէժք ճշմարտիւ կրնան դասուիլ ի չորս հրաշալեաց աշխարհի։ Ամերիկայի հպարտութիւնն են նոքա։ Իրենց մեծութիւնը, սքանչելի տեսքը և հիանալի հոսումը ծանօթ են քաղաքակրթեալ աշխարհի։ Այս զարմանալի ջրոյ անկման գտնուելէն ի վեր հազարներ այցելած են անդ ամեն երկիրներէ յառելու ամենալուրջ զգացմամբ ջրոյ այս ահեղադղորդ անկման վրայ, եւ պաշտել բնութեան զօրութիւնն ու վեհութիւնը որք կը տարածուին և կ'իրականանան ի մէջ գերագոյն տեսարանաց այս ահաւոր ջրոյ անկման։ Բնութեան զօրութիւնը աստ աւելի ահեղ կերպով արտայայտուած է քան աշխարհիս որ և է ուրիշ մասին վրայ։ Եւ ահա այսպիսի վայր մը, այսպիսի ազատ երկրի մը մէջ, մի քանի անձանց ձեռքը մնացած էր որք շուրջը պատով մը բոլորած՝ իւրաքանչիւր այցելուէ մուտք կ'առնուին, և ոչ միայն մէկ անգամ՝ այլ գետոյն զանազան կողմերը տեսնելու համար առանձին առանձին տուրք վճարելու էր։ Ի բաց առեալ զայս անպատեհութիւն, նոյն բնական գեղեցիկ վայրերը իրենց շահու աղբիւր ընելու համար ջաղացքներ շինած էին անդ, որք ջրոյ հոսանքով կը դառնային։

1805ին Ջօր. Բիթր գնեց մաս մը երկիր Նահանգէն, որ բաւական տարածութիւն ունէր ջրվէժներուն մօտ և ուրիշներ եւս գնեցին երկրին զանազան մասերը։ Երբ Լորտ Տըֆրին Քանատայի փոխարքայ էր, 1878ին, Նիւ-Եորք Նահանգի կառավարչին հետ խօսակցութեան մը մէջ յիշեցուց որ պէտք էր Նիակարայի եզերքները գնուէին երկու տէրութիւններէն — Միացեալ-Նահանգաց և Քանատայի — ու ժողովրդեան նուիրուէին։ Շատ տարիներ անցան առանց այս գաղափարն իրականանալու։ 1880ին Նահանգին երկրաչափք առ Երեսփոխանական ժողովն իրենց մատուցած յայտարարագրոյն մէջ հետեւեալ կերպով խօսեցան. «Նիակարայի մասնաւոր սահմանաց մէջ հաւանականաբար գեղեցկութեան թըւով շատ աւելի որոշ և հաղուագիւտ հանգամանքներ կան ժայռից, մէջի երկնից և ջրոյ միացմամբ քան թէ աշխարհի ուրիշ որ եւ է նոյնքան տարածութիւն ունեցող տեղ մը, և թէեւ գետին ամբողջ երկայնութիւնը խիստ գեղեցիկ մասեր ունի, բայց բուն գեղեցկութիւնը կեդրոնացեալ է ճիշդ Նիակարայի ջրվէժներուն գտնուած տեղը։» Այնպէս որ այս վայրերուն գնումը կը խնդրէին Տէրութենէն հետեւեալ վերջաբանով. «Այժմ Տէրութեան մէկ որոշաբար ճանչցուած պարտականութիւնն է վաճառելէ պահպանել ժողովրդային երկրին այն մասերը որք կը պարունակեն այսպիսի բնական արտասովոր հանգամանքներ որք ամբողջ աշխարհի շահու առարկայ կրնան ըլլալ, եւ որոց կատարելութիւնք կրնան բոլորովին ջնջուիլ մասնաւորաց ձեռքը մնալով։ Ջրի վայելում այս բնութեան ամենաազնիւ գործոց այժմ կ'զգացուի մարդուս ամենէն թանկագին առանձնաշնորհն ըլլալն, և պէտք չէ մասնաւորաց իրաւամբ կամ շահու ակնկալութեամբ սահմանաւորուին։»

Բայց այսքան փաստ բաւական չէր այն գումարը վատնելու համար զոր ժողովուրդը վճարելու էր գնելու ջրվէժներուն եզերքները. ուստի հետեւեալ փաստը բաւական համարուեցաւ. «Եւրոպայէն և այլ երկիրներէ ճամբորդք կը խռնին աստ տեսնելու Հըտսըն, Տելաուէր ևն. սակայն մասնաւորաբար կուգան տեսնել Նիակարայի ջրվէժք, որք Նահանգին այս գործէն բրած շահուն նշանաւորագոյն են, և որք նշանաւոր կը կացուցանեն Նահանգս ու մեր երկիրը։ Մասնաւորաց ձեռքը գտնուող երկիրներու այլ մասերը զարգացած լինելով ճամբորդաց հաճելի կը թուին, բայց Նիակարայի ջրվէժք աստր հակառակ պատկեր մը կը ցուցնեն։ Այս պատճառաւ Նահանգին ժողովրդեան եղած վնասն աւելի է քան ինչ որ պիտի վճարեն գնելու համար գետոյն եզերքը։» Այս առաջարկ այս փաստերով օժտուած և լրագրաց այս մասին տուած պաշտպանութեամբ ու ստորագրողաց անուանց բարձր դրիւք վերջապէս ընդունուեցաւ 68ի դէմ 38 ձայնիւ։ Ստորագրողաց մէջ ի բաց առեալ Տերակոյտի և Երեսփ. ժողովոյ անդամներէն՝ հետեւեալք կային. Թոմաս Քարլայլ, Էմէրսըն, Լոնկֆէլօ Լօուէլ, Ակազի, կարտինալ Մաքքլօսքի, Բօրս ևն։

Դրեթէ երեսուն անձինք իրենց ունեցած հողերն և շէնքերը վաճառեցին. Շէնքերը շատ չնչին բաներ էին. կարծես աշխարհի վրայ ուրիշ գետ չը կար ջաղացք դարձնելու՝ Նիակարայի պատկառելի գետը տձեւացնելով հոն ջաղացք մը շինած են որ շատ տգեղ երեւցաւ աչքերու. (դեռ վար առած չեն այս շէնք)։ Այս տարի յուլիս 14ին էր որ ամբողջ պահանջքը վճարուեցաւ, որոյ գումարն էր 1,433,429 տոլար. բաժնուելով վերոյիշեալ 30ի չափ անձանց, իւրաքանչիւրն առացաւ 525,000 տոլարէն մինչեւ 1000 տոլար, բայց ամբողջին համար վճարուեցաւ 4,000,000 տոլար, թէեւ իրենք պահանջած էին 20,000,000 տոլար։ Երբ Նիակարա ձրի եղաւ ժողովրդեան, առաջին օրը, Յուլիս 14, մեծ հանդէս մը եղաւ անդ՝ ուր ատենաբանեցին համբաւաւոր անձինք, և ճառերն հրատարակեցան նոյն ատենի լրագրաց մէջ, բայց այժմ չունինք այն լրագիրներէն՝ թարգմանելու համար նշանաւոր մասերը, նա մանաւանդ արդէն յօդուածս երկարելու վրայ է և դեռ բազում բան կայ համառօտիւ պատմելու։ Ուրեմն, մենք ոչինչ վճարեցինք ջրվէժները տեսնելու։ Ահա հասանք կայարան և հասարակաց կառք մը զմեզ ձրի տարաւ ջրվէժներուն մօտ պանդոկ մը։ Երբ առաջին անգամ նայեցանք այն փրփրալից ձիւնի պէս ճերմակ և պատկառելի ու ահագին ջրին վրայ որ ժայռերու ծայրէն դէպ ի վար կը թափէր մեծ գոռոզութեամբ ու աղմկաւ, արդարեւ սքանչելի էր տեսարանը։ Մենք չենք կրնար հասկնալ թէ ինչպէս մարդ ակնկալածէն նուազ փառաւոր կը գտնէ այս տեսարանն, եթէ երբէք զանկարելին չէ ակնկալած։

Ջրվէժք չեն կրնար նկարագրուիլ. չափէն աւելի գերազանցութիւն, վեհափառութիւն և յուզիչ մեծութիւն կայ անդ նկարագրուելու որեւէ մահկանացուէ։ Նիակարայի ամենամեծ տեսքերը միեւնոյնն են, հոսումը աժամանակեայ չէ, բայց իւրաքանչիւր մաս իւր փոփոխական գեղեցկութիւնն ունի, ըստ որում ջուրը կանգուն վիճակի մէջ չէ։ Արեգին ճառագայթից տակ ուրիշ գեղեցկութիւն մը ունին, մինչդեռ ամպի մը ներքեւ բոլորովին տարբեր գոյն մը ու վեհութիւն մը կ'զգենուն։ Քաղաքակրթեալ աշխարհին մէջ ուրիշ որ և է տեղ այսքան հետաքրքրութիւն չի շարժեր այցելուաց։ Անկարելի է կատարեալ գաղափար մը ունենալ առանց տեսնելու, քանզի բացարձակապէս կարելի չէ սոյն տեսարանը նկարագրել։ Եթէ բնութիւնն կարելի ըլլայ գոյնով նկարել, յայնժամ տակաւին յոյս մը կայ որ Նիակարայի ջրվէժից վրայ գաղափար մը կարելի ըլլայ առնուլ առանց տեսնելու։ Առաջին տեսութեան այցելուք երբեմն յուսացածնին չեն գտներ, թերեւս իրենց ակնկալութիւնք յոյժ բարձր են և կամ տեսարանը կը գերազանցէ իրենց սպասածը. այս վերջինը յաճախ կը պատահի, որպէս և մեզ պատահեցաւ։ Որքան այցելուն աւելի կենայ այնքան նոր բաներ կը գտնայ վայելելու բնութեան այս հրաշալեաց մէջ։ Սահանք ջրոյ կը կազմուին Նիակարա գետէն գահավէժ անկմամբ ժայռերու ծայրէ մը աւելի քան հարիւր վաթսուն ոտք զուգահեռական բարձրութեամբ ստորեւ գտնուող անդունդին մէջ, որու խորութիւնը անծանօթ է։ Նիակարա գետը այն ջրանցքն է որով մեծ առաւելութիւն մը ջուրերն գետոյ Լէյք-Սիւբիրիըր, Միչիկան, Հիւրօն և Իրիէ կ'անցնի Օնդարիօ լիճը, և անտի գետովն ու Սէնթ Լօրէնսի ծոցով կ'անցնի Ովկէանոս մէջ։ Այս գետը կը կազմէ սահմանագլուխն Ամերիկայի և Քանատայի երկիրներուն, որու Ամերիկեան եզերքը ժողովրդեան ձրի է այժմ, բայց ոչ Քանատայի կողմն։ Ջրոյ սահանք կը կենան հիւսիսային 43º 6' լայնութեամբ և երկայնութիւնն 2º 6' արեւմտեան։ Ջրվէժք երկու հատ են, մին կողմնակի գալով բոլորովին Ամերիկեան եզերքէն վար կը հոսի, որով Ամերիկեան ջրվէժ կ'անուանի, և յոյժ գեղեցիկ է. իսկ միւսն ձիու պայտի ձեւով գետոյն ճիշդ մէջտեղն է, այնպէս որ կէսը Ամերիկայի և միւս կէսն Քանատայի կը վերաբերի։ Այս ջրվէժը միւսէն ընդարձակ է թէև, բայց անոր գեղեցկութիւնը չ'ունի, մանաւանդ երբ Ամերիկեան կողմէն դիտուի։ Երբ ջուրը այս բարձրութենէն անմիջական կերպով վար կ'անկանի, անկարելի է կարծել թէ միեւնոյն ջուրն է այն որ կարծես մեղմիւ իւիք կը յառաջանայ մինչ ժայռին ծայրը հասնիլը՝ որ ատեն բոլորովին ճերմակ գոյն մը կ'առնու և իւր փրփուրները յոգս կը բարձրացնէ իբր ամպ և արեգական ճառագայթք ջրոյ այս բիւրեղանման կաթիլներուն մէջէն թափանցելով ծիածան մը կը ձեւացնեն որ անդ կը կենայ այնչափ երկար որչափ արեգակը արձակէ իւր ճառագայթներ այն ջրոյ վրայ։ Ինչպէս ըսինք, տեսարանն աննկարագրելի է։ Փոքրիկ տուրք մը վճարելով լաստիկէ վերարկու և այլ հանդերձանք կը հագուին ու կ'իջնեն այս ջրոյ ներքեւ մտնել, իրենց վրայ առնելով ջրվէժին ձեւացուցած ջրեղէն կամարն որ թափանցիկ է բաւական լոյս տալու համար. տեսարանը սքանչելի է, բայց բոլորտիքդ ջրեղէն ամպ մը կայ միշտ որ զքեզ թաց կը պահէ հանապազ։ Այս վայրը իրաւամբ «Հովուց Այր» կը կոչուի, որ շինուած է ջրոյն անկման սաստկութեամբ մաշելով և որու վերի կողմը ժայռը դէպ ի դուրս ցցուած է կամար մը կազմելով 30 ոտքի չափ։ Այրին բարձրութիւնը ու լայնքը 100 ական ոտք են, իսկ տրամագիծը 60 ոտք։ Մթնոլորտն սաստիկ ճնշմամբ մը այրը շարունակական փոթորիկներով լի է և հակառակ տարերաց սաստ ունեցած պատերազմը քաոսական կերպարանք մը կուտայ։ Ճաճանչուելով արեգակին ճառագայթներէն՝ երբ սոքա լինան քու առջեւ պարզուած ջրի վարագոյրին վրայ, գեղեցիկ ծիածան մը կը կազմուի կիսակամարաձեւ։

Այս տեղէն դուրս ելնելով, իրենց լաստիկէ հանդերձներով կը յառաջանան դէպի այն սանդուղներ, որք շինուած են ջրվէժէն անկած ժայռերուն վրայ, այնպէս որ իրենց ոտից քով նոյն բարձրութենէն նուազ ջուրերը կը դառնուին։ Աստ շոգենաւ նստելով, ստորեւ գտնուող ձիւնագոյն գետին վրայ դէպի բոլորակ ինկնող ջրվէժները կը ճամբորդեն, իրենց մէկ կողմն ունենալով Ամերիկեան ջրվէժք, և այս ամենուն յառաջ բերած ջրեղէն ամպը որ սակայն շատ անսոր ըլլալով իրենց տեսութենէն չի ծածկեր բոլորտիքնին գտնուող գեղահրաշ տեսարանը։ Ամերիկեան ջրվէժք փոքր են անշուշտ քան միւսը, բայց քիչ մ'աւելի բարձր. մինչդեռ սոքա 164 ոտք բարձրութենէ մը կ'անկանին, միւսը 158 ոտք բարձր է միայն։ Բայց տարածութիւնը տարբեր է. Ամերիկեանն մէկ քառորդ մղոն լայն է, մինչդեռ միւսը 2376 ոտք կը հաշուի։ Իրարմէ ունեցած հեռաւորութիւննին գրեթէ կէս մղոն է։ Մինչդեռ Ամերիկեանը դեռ ժայռերուն ծայրը չի հասած, շատ հանդարտ ընթացք մ'ունի, ընդհակառակը միւսը ալեկոծեալ ծովու մը կերպարանքն ունի, ճամբուն վրայ բազում ցցեալ ժայռեր գտնուելով։ Մինչդեռ Ամերիկեան ջրվէժներէն վազած ջուրը հաշուած է երբ հարիւր հիսուն միլիոն խորանարդ ոտք մէկ վայրկենի մէջ, միւսինը երբ ժայռերուն ծայրը կը հասնի, գրեթէ 20 ոտք խորութիւն ունի մէջտեղը և իւրաքանչիւր վայրկեան 1,350,000,000 խորանարդ ոտք ջուր կ'անցնի իւր վրայէն։ Երբեմն ծիածան կը տարածուի այս երկու ջրվէժից մէջ գտնուած ամբողջ հեռաւորութեան վրայ։ Յայտնի է որ սաստիկ ձայն մը միշտ ներկայ է այս տեղ։ Այս ձայն հովին սաստկութենէն կախում ունենալով, երբեմն մէկ մղոն հեռու գտնուող, ամեն պատուհան և դուռ որ քիչ մը բաց է՝ կը սարսի, և ձայնը կը լսուի 15էն 20 մղոն հեռուէն. ուրիշ ատեններ կէս մղոն հեռուէն չի լսուիր։ Քանի մը անգամներ այս ձայնը լսուած է Թորոնթօէն, որ 44 մղոն հեռու է։

ՀԱՑԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Ս. Փ. Ի ԿԻՐԱՍՈՆ. — Հոկտ. 9 Թուագիր նամակնիդ ընդունեցանք։ Արեւելքի բաժանորդագնոյն վրայ որ և է զեղչ ընել կարելի չէ։ Ինչպէս գիտէք վեցամսեայ բաժանորդագինն է 120 ղրուշ։

Վ. Կ. Բ. Ի ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏ. — Սեպտ. 16 և 25 Թուականներով երկու նամակներնիդ ընդունեցանք։ Ձեր Արեւելքի բաժանորդագրութեան պայմանաժամը լրացած է օգոստ. 16ին և Մշակինը օգոստ. 1ին. թղթադրոյժ չենք ընդունիր. ուրիշ միջոցաւ և անյապաղ փութացէք մեզ ղրկել ձեր պարտուց գումարն 189 դահեկան արծաթ, եթէ կ'ուզէք որ թերթերու առաքումը շարունակուի։

Ռ. Ա. Ի ՏՐԱՊ. — Հոկտ. 3/15 Թուակիր նամակնիդ ընդունեցանք, նաեւ ձեր ղրկած դրամն՝ 6 մէճիտ. սակայն կը խնդրենք որ ուրիշ անգամ մի և նոյն միջոցաւ դրամ չի ղրկէք, որովհետեւ ծախսը շատ է։ Ձեր թերթերը կը ղրկուին ձեզ սեպտ. 1էն կանոնաւորապէս։

Ց. Ա. Բ. Ի ՍՓԱՐԴՈՐՈՒ, ՑԱՆԿԼԻԱ. — Ձեր սեպտ. 24 Թուակիր նամակն ընդունեցանք. կը ցաւինք յայտարարել ձեզ թէ դժուարին է մեզ այդ խնդիրներով զբաղիլ, ըստ որում ժամանակնիս չը ներեր։

Մ. Հ. Ս. Ի ՊԱՂՏԱՏ. — Ձեր ղրկած ոսկւոյն համար գրած ենք առ Մեծապատիւ Ն. և Ս. Էֆէնտիք, Գ. Թ. ի քաղաքիդ։

Յ. Յ. Ի ՆԻՔՍԱՐ. — Սեպտ. 2 թուով քարտերնիդ ընդունեցանք. կը խնդրենք որ փութաք ձեր բաժանորդագինն հասցնել առ մեզ։

ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ ԴԱՇՐԲԵՑԻ
Ի ՆՊԱՍՏ ԴՊՐՈՑ. ՏԻԿՆԱՆՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ազնուաշուք Տիկնայք.

Հռիփսիմէ Կիւլպէնկեան դահեկան 200. Թագուհի Ռէնճեան 108. Վերգինէ Թաշճեան 108. Ազգասէր մի Տիկին 108. Տիրուհի Ս. Կիւլպէնկեան 100. Էֆթիկ Եօրտամեան 100. Մարիամ Եվիէնեան 100. Վարդուհի Ագնուօրեան 100. Մաքրուհի Գափամաճեան 54. Նեկտար Մօսեան 54. Վերգինէ Մնոիկեան 54. Վարդուհի Մնոիկեան 54. Արուսեակ Մէզպուրեան 54. Տիրուհի Շիրինեան 54. Մէնիկ Տազէսեան 50. Սրբուհի Փափազեան 50. Պայծառ Ազարեան 50. Պրիյանթ Սէֆէրեան 50. Նեւարտօֆ Փափազեան 50. Սրբուհի Բարադամեան 50. Մաքրուհի Միսաքեան 50. Էլիզա Նազաչեան 50. Հռիփսիմէ Մօսաճեան 50. Մարիամ Բէհզեան 50. Ազնիւ Խոտըրեան 50. Բրաբիոն Ադամեան 50. Լուսիկ Պըլըլխանեան 50. Ազնիւ Ճէրասսեան 50. Կիւլիւր Փափազեան 50. Ակիւլինէ Մանուշեան 50. Եօժենի Թիւրապեան 50. Մինիկ Համամճեան 50. Հռիփսիմէ Մանուկեան 50. Աննիկ Մանուկեան 50. Ազնիւ Աստարճեան 40. Գոհարիկ Սալըճեան 25. Եղիսաբէթ Կիւմիւշեան 20. Նեմպիր Ցօվակիմեան 22. Նեկտար Մոլկառալեան 20. Եղիսաբէթ Անտոնեան 20. Ագապի Փափազեան 20. Բէմպէ Սանճաքճեան 20. Մարիամ Հալաճեան 20. Վասիլուհի Գ. Զօփուրեան 20. Ազատնի Համամճեան 20. Կիւլիւր Պասմաճեան 20. Վերգինէ Շամտսնճեան 20. Վերոնիկ Հարենց 20. Վերժինի Զիւմիւշեան 20. Խաչուհի Տատուրեան 20. Ազատնի Համամճեան 20. Մարիամ Թրամատ 20. Փառանձեմ Ճէզվէճեան 20. Էֆթիկ Շահին 20. Վասիլուհի Ղազարոսեան 20. Ազատնի Մատուչ 20. Վասիլուհի Զօփուրեան 10. Նուրիկ Կիւլպէնկեան 10. Տիգրանուհի Տանիսեան 10. Սիրուկ Սարգիսեան 5. Մարիամ Սանտալճեան 5. Մաննիկ Ռէնճեան 5. Տիրուհի Մագասար 5. Աժէլիա Պիտար 5. Գաթին Ավօս 5. Ամպէր Հիպէքթեան 4. Նազլը Գըլըճեան 4։

Ազնուուհի Օրիորդք.

Զարուհի Մանուկեան 100. Նեկտար Կէօզէկ 50. Զարուհի Խանճեան 40. Եւա Ազարեան 20. Սաթենիկ Հարենց 20. Խաչուհի Հաճեան 20. Սրբուհի Վարդանեան 4։

Մեծապատիւ էֆէնտիք.

Վսեմ. Ռուփէն փաշա Ապոսեան 100. Անտօն Կէօզէկ 50. Գրիգոր Բէհզեան 30. Տօքթ. Յակօբեան 50. Միքայէլ Օտապաշեան 20։ Գումար ընդամէնն 3305 դահեկան որոնցմէ 370 ապառիկ։

ՇԱՀԱՒՈՐ ԱԶԴ

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ

Արդէն յայտնի է թէ՝ սոյն վիճակահանութիւնն երկու ամիսը անգամ մը տեղի կ'ունենայ արքունի Փոստրանոյին մէջ։

Այս անգամ 95 րդը պիտի քաշուի յառաջիկայ ըստ եւրոպական դեկտ. 1ին — ըստ յունաց նոյ. 19 ին — և 500 թիւեր պիտի շահին. առաջին պարգեւն է այս անգամ 600,000 և երրորդը 60000 ֆրանք։ Ասոնցմէ զատ 48 թիւեր եւս այլ և այլ մեծ պարգեւներ, իսկ մնացեալ 450 թիւերն 400 ական ֆրանք պիտի շահին։

Շահելի գումարին ամբողջն ստանալու իրաւունք ունեցող բաղդատոմսին գինն է 7 ½, կէսինը 5 և մէկ քառորդինը 3 դահեկան։ Ասոնց մայրերը Եսայեան և Զարիֆի դրամատուններն են։ Գաւառներէն հնչուն դրամի տեղ ֆօւլ և ամեն լեզուէ նամակ կ'ընդունուի։

Ի վաղուց չնայուած բաժնեթղթոց թիւերն առ մեզ ղրկուած ատեն՝ առանց ո և է փոխարինութեան կը նայուին։

Կոլուածական տրոց գործողութիւնք եւս կը կատարուին։

Յանձնարարութիւնք ընդ փոյթ կը կատարուին։ Դիմել ուղղակի առ

ՄԱՐԳԱՐ Յ. ԳՈՒԼԱԳՍԸԶԵԱՆ
Ղալաթիա, Կամարճի գլուխ Թիւ 33.

ԷՎԳԱՖԸ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ

Էվգաֆը Հիւմայուն վարիտաթը ումումյէ խարէսի մահլիւլաթ չիւալէսինտէ պէհէր կիւն միւզայէտէյէ իճրա օլունմագտա օլան աթիւզզիքր մահլիւլաթըն իճարէ 1301 սէնէսի խըլալընտէ 23ինճի բազար էրթէսի կիւնիւնտէն թէշրինի էվվէլին 14ինճի բազար էրթէսի կիւնիւնէ տէկին 3 տէֆա իլան գըլընմըշ իսէ տէ մահըր մէզքիւրըն 14ինճի բազար էրթէսի կիւնիւնտէն թէշրինի էվվէլին 21ինճի բազար էրթէսի կիւնիւ միւզայէտէյի ինթիհայէսի հուսուսը նէզարէթտէ սաաթ 6տան 10ա գատար պիլ իճրա էրթէսի սալը կիւնիւ եւմ 5 վէ տահա զիյատէ զամմ վէ գուլու ալըլըր իսէ գապուլ օլունարագ անտէն սօնրա քէյֆիյէթ թէվֆիզը իխթիյար գըլընաճաղընտան գըյմէթը մուխամմէնէսինին էօչիւնիւ միւսավի թէմինաթ աքչէսի իլէ պէրաբէր խարէսի միւզայէտէ միւրաճաաթ իթմէլէրի լիւզում կէլէճէկի 4ինճի տէֆա օլարագ իլան վէ իլմոխար օլունուր։

· 15552 · 9 · 84 · 11 · — Գալաթատա Ճամիի ճէտիտ մահալլէսինտէ Փէրմէնէճիլէր ճատտէսինտէ հանէ ֆօթօ սօգաղընտա թէրպիէն 30 մէթրօ արսատէ 4 օտայը միւշթէմիլ քեարկիր մուգատաալը Փէրմէնէճի վէ էլէճէ թիւթիւնճիւ վէ թէրզի օտալարըն բուլ հիսսէսի։

· 3000 · 6 · — Էյուպտէ Տէֆթէրտար Մահմուտ էֆ. մահալլէսինտէ Տէֆթէր ճամի չէրիֆի հավլիսինտէ թէրպիէն 57 մէթրօ արսատէ 3 օտա վէ 1 սօֆա վէ 1 գույու վէ 7 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ ախշապ 1 պապ մէնզիլ։

3750 · 60 · — Իւսկիւտարտա Սէլման աղա մահալլէսինտէ Գարաճա-Ահմէտ ճատտէսինտէ թէրպիէն 90 մէթրօ արսատէ 3 օտա վէ 1 ախըրը միւշթէմիլ վէ սէնէվի 5000 ղրշ. քիրալը քեարկիր 1 պապ պագգալ տիւքեանընըն 120 սէհմի իթիպարիլէ 7 ½ սէհմ հիսսէսի։

· 5000 · 3 · 1 · — Գարանը տագիգտէ Եամլուգ Արսլան մահալլէսինտէ Տէլլալէն սօգաղընտա թէրպիէն 60 մէթրօ արսատա Փէվզինտէ 3 օտա վէ 1 սօֆա վէ 1 գույու վէ թահթընտա պիլա կէտիգ 1 պապ դահվէ տիւքեանընը միւշթէմիլ չէհրի 220 ղրշ. քիրալը քեարկիր 1 պապ մէնզիլ վէ դահվէ տիւքեանընըն բուսը հիսսէսի։

· 215 · 11 · — Շահզատէ պաչընտա Գալէնտէրխանէ մահալլէսինտէ Պօզտօղան քէմէրի ճատտէսինտէ թախմինէն 21 մէթրօ 1 գըթ'ա սէպզէխանէ տիւքեանը արսասը կէտիկինին 14 հիսսէտէն 1 հիսսէսի։

· 2500 · 503 · — Հաթտապ գարուսընտա Սարը-Թիմուր մահալլէսինտէ Գարանը տագիգ ճատտէսինտէ թէրպիէն 45 մէթրօ արսատա Փէվզինտէ 1 օտայը միւշթէմիլ չէհրի 150 ղրշ. քիրալը մուգատաալը պէրպէր վէ էլէճի 1 պապ պագգալ տիւքեանը կէտիկինին վէ զահրը գալըպ զէմին վագֆընտան մուգայէտէն մահալին 120 սէհմի իթիպարիլէ 10 սէհմի վէ միւլքինին սիւլիւս հիսսէսի։

· 2000 · աթիգ 250 · ճէտիտ 106 · — Սարըքարտա Եէնի մահալլէ ճատտէսինտէ թէրպիէն 11 մէթրօ արսատա վէ սէնէվի 600 ղրշ. քիրալը 1 պապ ախչապ պագգալ տիւքեանընըն 9 սէհմինտէն 1 ½ սէհմ հիսսէսի։

· 1780 · 23 · — Գասըմ փաշատա Ճամիի քէպիր մահալլէսինտէ Տէպպաղլարնէ ճատտէսինտէ պէրմուհիպը սէնէտ 477 ղրշ 1 գըթ'ա տէպպաղխանէ հիսսէսինտէն միւֆրիզ մահալին 27 սէհմինտէն 4 հիսսէսի։

· 1500 · 15 · — Զաչուլը քէպիրտէ Սան-

ՆՈՐ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՈՒԹԻՒՆՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ. Նորընտիր Երեսփոխանական ժողովը կը պարունակէ. 5 սեղանաւոր. 12 օրէնսգէտ խորհրդական. 13 նոտար. 13 զինուորական. 18 երկրաչափ-ճարտարագէտ. 18 վաճառական. 15 դատաւոր. 40 բժիշկ. 120 փաստաբան. 14 ուսուցչապետ կամ դասախօս (բրօֆէսօր). 42 հրապարակագիր. 11 գործաւոր. 1 կաթոլիկ եպիսկոպոս. 2 բողոքական հովիւ. 1 անասնաբոյժ. 2 կրթական քննիչ. 2 վարժապետ. 3 նաւատէր. 2 ծովակալ և 4 երկաթի գործարանատէր։

ՀՆԴԱԽՏՆ ՅԻՏԱԼԻԱ. Բալէրմօ քաղաքին առողջական վիճակը բարւոքելու վրայ է. զի հոկտ. 21-22ի 24 ժամուն մէջ, հնդախտէ նոր բռնուողներու թիւն իջած էր 39ի, և մեռնողներուն թիւը՝ 18ի, որոց 9ն առաջուց բռնուած էին։ Նահանգին այլ մասանց մէջ, իրաց վիճակը փոփոխական է. բայց բոլոր բռնուողներուն թիւն 352ը չանցնիր, յորոց 172ը՝ մեռած։

ՆԱՆԴԻ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿՆ. Ցայտնի է թէ Ֆրանսայի Լուի ԺԴ. Թագաւորին Նանդի հրովարտակն յետս կոչելովը Ֆրանսայի Բողոքականաց դէմ դառն հալածանք սկսած էին, և թէ մեծ թուով բողոքական Ֆրանսացիք երկրէն գաղթելով, հաստատուած էին Անգլիոյ, Գերմանիոյ և Զուիցերիոյ մէջ։

Այս պատմական իրողութեան երկհարիւրամեակը կատարեցաւ հոկտ. 22ին ի Ֆրանսա և միւս երկրաց մէջ, ուր գաղթած էին հարստահարեալ Բողոքականք։ Ֆրանսայի Բողոքականաց համար տխուր յիշատակ մ'էր այս, թէ՛ իբրեւ Բողոքական և թէ՛ իբրեւ Ֆրանսացի։ Իբրեւ Բողոքական, զի Լուի ԺԴ.ի տնօրինութիւնը մահացու հարուած մ'եղաւ Բողոքականութեան աճման ի Ֆրանսա, և իբրեւ Ֆրանսացի, զի այդ տնօրինութեան պատճառաւ երկրէն մեկնեցան շատ գործունեայ և ճարտար հայրենակիցք, որք իրենց կարողութիւններն ու ընդունակութիւններն դրին օտար երկրաց և յետոյ մինչեւ իսկ Ֆրանսայի թշնամեաց ծառայութեան մէջ, այսու մեծ կորուստ մը պատճառելով ֆրանսական հայրենեաց։

Իսկ Անգլիոյ, Գերմանիոյ և Զուիցերիոյ այն Բողոքականաց մէջ, որք կը յիշեն թէ ֆրանսացի գաղթականաց սերունդն են, այս դարադարձ տարբեր զգացում մը կը գրգռէ։ Նոքա երախտագիտութեամբ կը յիշեն սիրալիր ընդունելութիւնը զոր գտան այս երեք երկրաց մէջ, և որոյ շնորհիւ վայելեցին թէ՛ խղճի ազատութիւն և թէ՛ նիւթական բարեկեցութիւն։ Ֆրանսացիք տխրութեամբ կը յիշեն թէ Պերլինի գաւառին և ուրիշ գերմանական գաւառներու մէջ հաստատեալ Հիւկընոներու (ֆրանսացի Բողոքականներու) արդի սերունդք ջերմ գերմանական զգացմամբք տոգորեալ են, այնպէս որ կարծել կուտան թէ Լուի ԺԴ.ի ոճիրը չեն ներած Ֆրանսայի։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱԿԱՐ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ

ՕՏԵՍԱ

Օտէսայի ռուսական լրագրաց մէջ հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը գտնենք Մակար Կաթողիկոսի ընդունելութեան առթիւ։

Ամենայն Հայոց Վեհափառ Կաթողիկոսն Մակար հոկտեմբեր 4ի գիշերը Քիշնեւէն աստ հասաւ և Օտէսայի գործարանատէր Ա. Մ. Պօպովի բնակարանն իջաւ։ Նորին Վեհափառութիւնն ամբողջ օր տունը մնաց ճանապարհի յոգնութեան պատճառաւ, ուստի քաղաքային վարչութեան ներկայացուցիչներէն ոչ ոք կրցաւ ընդունիլ։ Սակայն Նորին Ս. Օծութիւնը նոյն օրը մինչեւ ճաշի ժամանակ ընդունեց տեղւոյս հայ հասարակութեան բազմաթիւ ներկայացուցիչներն և նոցա ամեն միոյն հետ յոյժ սիրով խօսակցեցաւ, զանազան հարցումներ ընելով Օտէսայի ազգայնոց դպրանոց, վիճակին և այլ խնդրոց վրայ։

Հոկտեմբեր 5ի առաւօտեան ժամ 10ին Կաթողիկոսը ներկայ գտնուեցաւ հայկական եկեղեցւոյ պատարագին։ Նորին Ս. Օծութեան հետ էին Շուշիի առաջնորդ Գրիգոր Արքեպիսկոպոս, անդամ Էջմիածնայ Սինոդին, Յովակիմ եպիսկոպոս և հայ եկեղեցականութեան այլ ներկայացուցիչներ։

Հոկտեմբեր 5ին, Նորին Սրբազնութիւնն, ընկերակցութեամբ Գրիգոր և Յովակիմ արքեպիսկոպոսաց, Օլգա շոգենաւով Պաթում մեկնեցաւ, ուսկից պիտի երթայ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսութեան բնակավայրն, Էջմիածնայ Մայր Աթոռ։

Քիշնեւէն Օտէսա ժամանած ատեն, երկաթուղւոյ կայարանի մօտ Նորին Վեհափառութիւնը դիմաւորեցին Օտէսայի կառավարչապետ, դէր-ծովակալը, քաղաքագլուխն, ոստիկանապետն, Օտէսայի Հայ եկեղեցւոյ հոգեւորականութիւնն, տեղւոյս հայ գաղթականութիւնն և այլ բազմաթիւ անձինք։

ՄԱԿԱՐ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ Ի ԿԱՒԿԱՍԻԱ

Ռուսական Հեռագրական Գործակալութեան նորագոյն հեռագրերը, զորս երէկ հրատարակեցինք, կը ծանուցանէին Վեհ. Մակար Կաթողիկոսին հանդիսաւոր մուտքն ի Տփղիս։

Վերջին թղթաբերով առնուած անգլիական լրագիրք ալ կը հրատարակեն Ռիւդէրի հեռագիր մը, որ Ն. Վեհափառութեան ի Պաթում ժամանումը սապէս կը ծանուցանէ.

« ՏՓՂԻՍ, 23 հոկտ.

« Հայոց նորընտիր Կաթողիկոսը, Մակարիոս Սրբազան, երէկ Պաթում ելաւ, ուր ընդունեցաւ տեղային իշխանութեանց կողմէ, յանուն Տօնտուքօֆ-Քօրսաքօֆ Իշխանին, ընդհանուր կառավարչին Կաւկասիոյ։

« Պատասխանելով ռուս պաշտօնէից շնորհաւորութեանց, Կաթողիկոսը բանախօսութիւն մ'ըրաւ, յորդորելով Հայերն աղօթելու վասն Վեհ. Կայսեր, որոյ իշխանութեան ներքեւ կ'ապրին և կրնան բարգաւաճիլ։ »

Թայմզ իր հոկտ. 20ի թուոյն մէջ, ռուսական Նովէյէ Վրէմեա լրագրէն առնլով հրատարակած է Վեհ. Մակար Կաթողիկոսի կենսագրութիւնն, «Հայոց Նոր Պատրիարքը» վերնագրով։

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Կաթողիկոսական Յանձնաժողովը նիստ բրաւ երէկ ի Ղալաթիա, ի ներկայութեան տասն անդամոց. բացակայ էին Գ. Նորատունկեան և Տօքթ. Թիրեաքեան էֆէնտիք։

Ժողովը նկատողութեան առաւ այն տեղեկագիր զոր իւր անդամներէն Յ. Մերէճէանց էֆէնտի պատրաստած էր, ըստ որոշման նախորդ նստի, և յորում ամփոփուած էին զանազան կարծիքներն հաշտեցնող առաջարկներն և անոնց եզրակացութեան համաձայն Ազգային Ժողովոյ ներկայանալի բանաձեւը։

Խորհրդակցութիւնք տեւեցին իբր հինգ ժամ և ժողովականք համաձայնեցան Տեղեկագրի ընդունելութեան վրայ. սակայն յարմար դատուեցաւ Ս. Պատրիարք Հօր կարծիքն եւս առնուլ այս մասին։ Հետեւաբար Յանձնաժողովը վերջին նիստ մ'ալ պիտի ընէ յառաջիկայ երկուշաբթի առաւօտ, ընդ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։

Ուսումնական Խորհուրդն իւր շաբաթական նիստն բրաւ երէկ ի Ղալաթիա, ատենապետութեամբ Իւթիւճեան Կարապետ էֆէնտիի և զբաղեցաւ կարգ մ'ընթացիկ խնդիրներով. ի մէջ այլոց առաջին կարգի ուսուցչական վկայագիր տուաւ Մալաթեան Գալուստ էֆէնտիի։

Գոհութեամբ կ'իմանանք թէ Իզմիրի Արշալոյս Արարատեան հայ անդրանիկ լրագիրը, որ՝ ինչպէս կը յիշուի՝ ժամանակէ մ'ի վեր խափանուած էր, ի մօտոյ վերստին պիտի հրատարակուի դարձեալ խմբագրութեամբ Յ. էֆ. Սրվաճեանի։

Երզնկայի առաջ. տեղապահը տեղւոյն Քաղաքական Ժողովը կազմած լինելով, Նորա պաշտօնը վաւերացնող կոնդակն խնդրած է Ազգ. Պատրիարքարանէն։

Ցայտնի է թէ Բարիզի մէջ 1879 սեպտ 11էն հաստատուած է «Հայկազեան Ուսումնասիրաց ընկերութիւն», նախագահութեամբ և ջանիւք Պ. Սիմէոն Ռաֆայէլեանի։ Ընկերութիւնն, որոյ դրամագլուխ կը հասնի այժմ ութ հազար ֆրանքի, նպատակ ընտրած է իրեն «նիւթական ծառայութիւններ մատուցանել Հայաստանի հայ մանկտւոյն»։ Բարիզէն մեզ կը գրեն թէ անցեալ սեպտ. ամսոյ 27ին ընկերութիւնն յընդհանուր ժողով գումարելով, անդամոց ոմանց միջեւ բաւական ծանր անհամաձայնութիւնք ծագած են ընկերութեան նպատակի մասին, և թէ բաւական թուով հայ ուսանողներ, որոց մեծ մասը ռուսահայ, ձեռնարկեր են ուրիշ մարմին մը կազմել որոյ նպատակը լինի ուղղակի ծառայութիւններ մատուցանել ֆրանսական մայրաքաղաքին չքաւոր հայ ուսանողաց, և կանոնաւոր հայ մատենադարան մը հիմնելով՝ հայերէն նոր հրատարակուած գրքեր և լրագրեր բերել տալ։ Ուսանողք շաբաթը մէկ երկու անգամ պիտի հաւաքուին ընկերութեան սրահն, ուր պիտի վիճաբանին զանազան խնդրոց վրայ և պիտի կարդան իրենց հեղինակած գրութիւնները։ Ընկերութիւնը պիտի ջանայ նաեւ յարաբերութիւն ունենալ Եւրոպայի բոլոր հայ ուսանողաց հետ և պիտի նպաստէ անոնց միութեան։

Ինչպէս արդէն ծանուցինք, Լոնտոնի, Մանչէսդրի և Մարսիլիոյ հայ գաղթականութիւնք սկսած են իրենց մատրան մէջ պատարագի ժամանակ յիշատակել Մակար Կաթողիկոսի անունը։ Բաց աստի, այդ գաղթականութիւններէն զատ, ընդ որս Ռուսճուքի և Վառնայի Հայերը, շնորհաւորական հեռագրեր և ուղերձներ ուղղեր են Ն. Սրբազնութեան։

Նովէյէ Աբզուրէնիէ կը ծանուցանէ թէ Տփղիսցի քանի մը Հայեր՝ Գրիգոր քահանայ Հախոյեանց, Պետրոս Ցակոբեան, Գրիգոր Գուլաղեան և Եղիսաբէթ Գուլաղեանց վերջերս Ռուսիոյ Արտաքին գործոց Նախարարութեան Ասիական պաշտօնատան դիմած են, խնդրելով որ օգնէ իրենց ստանալու մեծագումար ժառանգութիւն մը զոր իրենց ազգականներէն մին՝ Սողոմոն Պապիս (Պապօնեան) Կալկաթայի մէջ թողած է 1803ին։

Այս ժառանգութիւն ահագին գումարի մը կը հասնի, այն է տասնեւութ միլիոն րուբլի կամ 2,000,000 օսմանեան ոսկւոյ։

Այս առաւօտ ստացանք Մէճմուայի Ախպար կիսաշաբաթաթերթը, խմբագրութեամբ Գափամաճեան Մինաս էֆէնտիի։ Պիտի հրատարակուի չորեքշաբթի և շաբաթ օրերը։ Կիսաշաբաթաթերթին մեծ մասը զաւեշտական է. ի մէջ այլոց կը պարունակէ ազգային տեսութիւններ և ազգային լուրեր։ Տարեկան գինն է մէկ Օսմ. ոսկի. հատով 40 փարայ։

Պրուսայի Առաջնորդ Գեր. Բարթուղիմէոս Սրբազան հանդիսաւոր Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ վաղ առաւօտ ի Մայր Եկեղեցի։

Բաղէշի Նորընտիր Առաջնորդ Գեր. Մովսէս Ծ. Վ. Կէօմիւրճեան վաղը Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցին։

Կը խնդրուի մեզնէ ծանուցանել թէ Թօփգափուի Թաղական Խորհրդոյ ընտրութեան համար այս կիրակէ օր քուէարկութիւն կատարուելով, ընտրուած են

Գասպիկ էֆ Գրիգորեան
Յովհան » Թագուորեան

Հետեւաբար Թաղ. Խորհրդոյ միացեալ չորս անդամոց ընտրութեան համար կրկին քուէարկութիւն պիտի կատարուի վաղ առաւօտ, հետեւեալ ութն անուանց վրայ որք [illegible].

Սաղաթիկ էֆ. Մանուէլեան
Ցակոբ » Կալագեան
Նշան » Մելքոնեան
Միքայէլ » Անդրանիկեան
Արսէն » Կիւրճեան
Սերոբէ » Սէֆխանէճեան
Կարապետ » Համամճեան
Տիգրան » Ռէնճեան

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԳ. ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ

Տիվրիկի ազգային Վագֆին և կալուածոց Հոգաբարձութիւնն՝ որ հաստատեալ էր Ազգային Պատրիարքարանի կողմէ, կազմալուծուելով՝ նոյն Հոգաբարձութեան մէջ պաշտօն վարող անձինք ոմանք Ազգ. Պատրիարքարանի իշխանութեան իրաւանց դէմ հետ և ապօրէն ընթացք մը բռնած և համարձակած էին նոյն Վագֆին և կալուածոց մատակարարութեան պաշտօնն կորզել և ինքնագլուխ ու [illegible] վարել գործերն օժանդակութեամբ իրենց մէկ քանի արբանեկաց։

Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան Քաղաքական Ժողովն՝ յետ պաշտօնական գործողութեանց ի բաց վարելով այսանդամ յիշեալ անձերն նոյն պաշտօնէն, ընդ նախագահութեամբ Ֆրէնկեան Մեծ. Յակոբ էֆէնտիի առժամանակեայ մատակարարութիւն մը կազմեց, անդամ կարգելով Մեծ. Սագայեան Ալիքսան, Կիւմիւշկէօզեան Տիգրան, Ներսէսեան Ներսէս և Զօյտճեան Յակոբ էֆէնտիներն, և յանձնելով գանձապետի պաշտօնը Մեծ. Կիւմիւշկէօզեան էֆէնտիի։ Հետեւաբար Քաղաքական Ժողովը ներկայ պաշտօնական յայտարարութեամբ ծանուցանելով սոյն տնօրինութիւնն, կը հրաւիրէ այն ամեն անձերն որ Տիվրիկի ազգային Վագֆին կամ անոր կալուածոց վերաբերեալ որ և է գործ կամ խնդիր ունին, ներկայանալ նորակազմ Մատակարարութեան, որ պիտի գումարուի նոյն Վագֆին գրասենեակն ի Սորգուճճու խան, և միանգամայն հարկ կը համարի յայտարարել որ յետ այսօրիկ եթէ երբեք որ և է գործողութիւն տեղի ունենայ նոյն պաշտօնագիրէ անձանց միջոցաւ, անընդունելի եւ անվաւեր պիտի համարուի։ (Կնք.)

Սոյն պաշտօնական յայտարարութիւնն հաղորդուած է նաեւ Թուրք լրագրաց։

ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ՀԱՅՈՑ

ԱԶԳ

Մեծանուն Այվազովսքիի ծովանկարին վիճակահանութիւնը մէկ երկու շաբաթ ետ յետաձգուած է դուրսէրէն ինչ ինչ հաշիւներ տակաւին Ընկերութեանս հասած չլինելուն համար։ Այս հաշիւներ, որք օրինաւոր ատենէ ճամբաներով ուշացած են, կը հասնին ի մօտոյ և վիճակահանութիւնը տեղի կունենայ կարելի եղածին չափ շուտով։ Ուրիշ Ազդով մը որոշեալ օրը պիտի ծանուցուի լրագրաց միջոցաւ։

(ԿՆԻՔ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ)

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴ

Մեծ Տէրութեանց դեսպանք իրենց հինգշաբթի աւուր գումարման մէջ կարծեաց նախնական փոխանակութիւն մ'ընելով, իրենց ստացած վերջին հրահանգաց համաձայն որոշեցին իտալական դեսպան Քօրթի կոմսին միջոցաւ ծանուցանել Արտաքին գործոց Նախարար Սայիտ փաշայի, թէ իրենք պատրաստ են ի Դեսպանախորհուրդ գումարուելու և կ'սպասեն որ Վսեմ. Նախարարն որոշէ գումարման առաջին օրն։

Դեսպանախորհրդոյ ձեռնհասութեան սահմանը Բ. Դրան կողմէ գծուած լինելով, մեծ Տէրութիւնք համաձայնութիւն յայտնած են այս մասին։

Թուրքիէ ծանուցանելով զայս, կը յաւելու թէ Անգլիոյ և Ֆրանսայի կողմէ առաջարկուած պայմանք և այլք ո՛չ թէ խնդրոյն հիմնական կէտերուն կը վերաբերին, այլ մի քանի մանրամասնութեանց։

[illegible] հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ Դեսպանախորհրդոյն նկատմամբ.

Տակաւին կարելի չէ որոշ գաղափար մը կազմել այն կարծեաց անհամաձայնութեան վրայ որ կը տիրէ Տէրութեանց միջեւ, սակայն իրերը քիչ մը խորէն քննելով, սա համոզումը կը գոյանայ թէ վերապահումներ կան միայն Դեսպանախորհրդոյ ապագայ որոշմանց գործադրութեան մասին։ Անշարժութեան զօրութիւնը մեծ զօրութիւն մ'է մեքենագիտութեան մէջ։ Այնպէս է նաեւ քաղաքականութեան մէջ, երբ հարկ է քանդել գործ մը որ խաղաղութեամբ ի գլուխ ելած է, ինչպէս ներկայ պարագային մէջ։ Այն վայրկեանէն յորում հարկ պիտի տեսնուի իրաց նախկին վիճակի վերահաստատումն հրամայել, Պալքանեան միւս փոքր Պետութեանց փառասէր մրցակցութիւններէն խոյս տալու համար, բնական է սպասել որ Պուլկարիոյ իշխանը կամ Պուլկարք չուզեն ձեռքէ հանել հող մը զոր իբր իրենցը կը նկատեն։ Այստեղ է ահա որ համաձայնութիւն չգոյանար Տէրութեանց միջեւ։ Կըսուի թէ Նօայլի Մարգիզն հրահանգ ընդունած է վերապահումներ ընել այն պարագային յորում Դեսպանախորհուրդն որոշէ ազդագիր մ'ուղղել Աղեքսանդր իշխանին, վասն զի Ֆրանսա իրաւամբ կը խորհի թէ այս տեսակ առաջարկութիւն մը Բ. Դրնէն պէտք է գայ, որոյ իրաւունքներն ոտնակոխ եղած են իշխանին ընթացից պատճառաւ և ո՛չ թէ միւս Տէրութիւններէն որք ի խորհրդակցութիւն կոչուած են։

Գալով Անգլիոյ, Պուլկարաց արդի ազգային շարժման աջեւ նա դոգցես պահել կ'ուզէ իւր ազատական բնազդումներն, և զայս դիւրին է ըմռնել երեսփոխանական ընտրութեանց մերձեցման պահուն։ Տէրութեանց միահամուռ որոշումն հարկաւոր է, հարկադրելու համար զԱնգլիա որ գիջողութիւն ընէ այս կէտին ինչպէս նաեւ Աղեքսանդր իշխանին նկատմամբ։ Արդ. քիչ մը վերը բացատրեցինք թէ Ֆրանսա համակարծիք էր Անգլիոյ, եթէ ո՛չ ամբողջովին, գէթ մեծաւ մասամբ։ Ասկից ծագեցաւ անհամաձայնութեան մը հարկն որ Դեսպանախորհրդի մը մէջ կրնար աղէտաբեր հետեւանքներ ունենալ, վասն զի հարկ է յիշեցնել թէ Դեսպանախորհրդոյ որոշումներն այն ատեն միայն օրինաց կարգ պիտի անցնին, երբ միաձայնութեամբ տրուին։

Իսկ երեք կայսրութիւնք այժմ համաձայնած կ'երեւին ներկայ տագնապին տրուելիք լուծման մասին։ Ի բաց [illegible] Աւստրօ-Հունգարիա և Ռուսիա համակարծիք գտնուած լինելով Սերպիոյ նկատմամբ, Իտալիա հարկ դատած էր իւր գործելու ազատութիւնը պահել, սպասելով այդ երկու պետութեանց բանակցութեանց արդեան։ Այժմ, հաւաստի աղբիւրէ կը հաստատեն թէ, Քրէմզիէրի տեսակցութիւնն իւր պտուղներն ունեցած է և թէ Ֆրանց Յովսէփ և Աղեքսանդր կայսերք՝ համաձայնութեամբ Գերմանիոյ՝ աշխարհագրական այնպիսի ծրագիր մ'ընդունած են, որով կարելի պիտի լինի խաղաղութիւնը պահել յԱրեւելս։ Հետեւաբար, Անգլիա որ զայս միայն կը փափագի պատճառ մը չունենար այլ եւս անհամաձայն գտնուելու, ուստի արժանի համարձակ միացաւ երեք կայսրութեանց որոշման։

Ասոնք են ահա համառօտիւ, մեծ Տէրութեանց տրամադրութիւններն, ինչպէս կը տեսնուի, տակաւին պատահական շատ մը կողմեր կան, մանաւանդ թէ չգիտցուիր որ ի՛նչ առաջարկ պիտի ներկայացնէ Թուրքիա, գործադրման միջոցներուն նկատմամբ և թէ օսմանեան պատուիրակն մինչեւ ո՞ր աստիճան պնդութեամբ պիտի ոյժ տայ իւր առաջարկներուն։

Առեւտրական և երկրագործական նախարարութեան վիճակագրական Դիւանի Տնօրէն Մահմուտ Նէտիմ պէյ, Պէյկրատի Օսմանեան դեսպանատան առաջին քարտուղար անուանեցաւ։

Այտընի նորընտիր կուսակալ Խալիլ Րիֆաթ փաշա չորեքշաբթի օրն Զմիւռնիա հասեր է։

Հօտէյտայի կառավարիչ Մուսթաֆա պէյ հինգշաբթի օրը իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

Սերասթիոյ նորընտիր կուսակալ Ապէտին փաշա ամսոյս սկիզբն անդ հասնելով իւր պաշտօնին ձեռնարկած է։

Եգիպտական խնդրոյն համար Բ. Դրան և անգլիական կառավարութեանց միջեւ կնքեալ դաշնագրոյն բովանդակութիւնը Սըր Տրըմընտ Ուոլֆի կողմէ հաղորդուած է մեծ Տէրութեանց Կ. Պոլսոյ դեսպանաց, որք բնաւ առարկութիւն չեն բրած այդ պաշտօնագրոյն նկատմամբ յորում անվթար պահպանուած են Եւրոպիոյ իրաւունքներն։ Բ. Դուռը միանգամայն պատասխանած է այս խնդրոյն նկատմամբ Ռուսիոյ մէկ ծանուցագրոյն, թէ՛ անգլօ-թրքական համաձայնութիւնը կը հաստատէ Վեհ. Սուլթանի գերիշխանական իրաւունքներն յԵգիպտոս, առանց որ և է կերպիւ դպչելու Եւրոպիոյ այն իրաւանց որք երաշխաւորեալ են ֆէրմաններով։

Պէրլինի օսմանեան դեսպան Թէվֆիք պէյ՝ որ կայսերական հրամանաւ յետաձգած էր ուղեւորութիւնն, այսօր կը մեկնի յիւր պաշտօնատեղին։

Թէվֆիք պէյ երէկ պատիւ ունեցաւ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու և իւր հրաժեշտը մատոյց։

Լոնտրայի օսմանեան դեսպան Միւզիւրիւս փաշա երկար տեսակցութիւն մ'ունեցեր է Լորտ Սալիզպըրիի հետ, որ այս անգամ աւելի բարեացակամ երեւցեր է Թուրքիոյ նկատմամբ քան յառաջագոյն։ Նախարարապետն՝ որ արդէն այս մասին հրահանգներ ղրկած էր Կ. Պոլսոյ դեսպան Սըր Հուայդի, յայտարարեր է թէ ինք իւր բանակցութեանց մէջ բնաւ դպչիլ ուզած չէ Վեհ. Սուլթանին իրաւանց, մանաւանդ այնպիսի վայրկենի մը յորում Անգլիա զանոնք յարգելուն հանդիսաւոր մէկ ապացոյցը տուաւ յԵգիպտոս։ Լորտ Սալիզպըրի ջերմապէս կը փափագի խաղաղութեան պահպանման և իւր բոլոր ջանքեր կը նկրտին դէպ յայդ գովելի նպատակ։ Նախարարապետն ազդուապէս կը հերքէ թէ ինք ո՛ր և է դաշնի դիտաւորութիւն ունեցած չէ անգլօ-թրքական դաշնագրոյն կնքման առթիւ։

Կը յիշուի թէ Սըր Հուայդ վերջերս նմանօրինակ յայտարարութիւններ ըրած էր Արտաքին գործոց Նախարար Սայիտ փաշայի։

Լը Թիւրքիէ կիսա-պաշտօնական թերթը կը ծանուցանէ թէ երբեմն Վօնիցայի (Թեսաղիա) հիւպատոս Էմին էֆէնտի Լոնտրայի հիւպատոս անուանուած է։

Ծովային նախարարութեան որոշմամբ, օսմանեան բոլոր զրահաւորք ելեքտրական գործիներ պիտի ունենան այսուհետեւ։ Այս առթիւ հարկ եղած յանձնարարութիւնք եղած են յԵւրոպա։

Կայս. կառավարութեան կողմէ Քրիւբի զինագործարանին յանձնարարեալ թնդանօթաց մէկ մասը պատրաստուած լինելով, մօտերս ճամբայ կը հանուին Կ. Պոլիս ղրկուելու համար։

Պուլկարիոյ իշխանը նախընթաց օր հեռագիր մ'ուղղելով մեծ Տէրութեանց Կ. Պոլսոյ դեսպանաց, ծանուցած է իւր ի Փիլիպէ վերադարձն, յարելով թէ ի մօտոյ իւր զօրաց մէկ մասին հետ պիտի մեկնի այդ քաղաքէն, դէպ ի սերպիական սահմանագլուխն երթալու համար։

Իշխանը կը յայտնէ միանգամայն թէ ալ եւս ինքզինքը պատասխանատու չնկատեր այն պատահականութեանց համար որք իւր մեկնումէն յետոյ կրնան տեղի ունենալ յայսկոյս Պալքանաց, և կը խնդրէ դեսպաններէն իրաց կացութեան առթիւ հարկ եղած միջոցներուն ձեռնարկել անմիջական կերպիւ։

Մօնիթէօր, որ կը հաղորդէ զայս լուր, կ'իմանայ նաեւ թէ այս հեռագիր Բերայի դեսպանական շրջանակաց մէջ նկատուած է իբր անուղղակի պատասխան մ'այն ազդարարութեան զոր դեսպանք վերջերս ուղղած էին Աղեքսանդր իշխանին, հրաւիրելով զնա մեկնիլ Արեւելեան Ռումէլիէն։ Քաղաքական ուրիշ ակմբոց մէջ ալ կը կարծուի թէ իշխանն այս ձեռնարկն ըրեր է մեծ Տէրութեան մը խորհրդով, որպէս զի ազդեցութիւն բանեցնէ Եւրոպիոյ վրայ, Ռումէլիի խնդրոյն լուծումը փութացնելու համար։

Ինչ որ ալ լինի, Պաթէնպէրկի իշխանին այս հեռագիրը կերպով մը ցոյց կուտայ թէ սեպտ. 18ի յեղափոխութեամբ հաստատեալ իրաց վիճակն անտանելի կը դառնայ և թէ անյուսալի հետեւանք եր կրնան ծագիլ։

Թուրք լրագիրք կը ծանուցանեն թէ անգլիական նորընտիր դեսպան Սըր Էտվարդ Թօրնթըն ի Կ. Պոլիս ժամանումն երկու ամիս եւս յետաձգուած է։ Հետեւաբար առժամեայ դեսպան Սըր Հուայդ՝ որ Արեւելեան Ռումէլիի խնդրոյն ծագումէն ի վեր աստ կը գտնուի, մինչեւ խնդրոյն վերջնական լուծումն Պոլիս պիտի մնայ։

Կ'ըսուի թէ Քարաճօրճեվիչ իշխանն՝ որ թեկնածու է Սերպիոյ գահուն, շաբաթէ մ'ի վեր Հռոմ կը գտնուի ուր իտալական կառավարութեան աջակցութիւնը կը խնդրէ այն պարագային համար յորում Աղեքսանդր իշխանին յաջորդ մ'անուանելու հարկ տեսնուի։

Պուքրէշի լրագիր մը գրոյց մը կը յիշատակէ թէ, Սոֆիայի մէջ կը խորհուի պուլկարօ-ռումանական դաշնադրութիւն մը կնքել, Սերպիոյ ոտնձգութեանց դէմ դնելու համար։

Ադրիանուպօլսէն հոկտ. 16 թուով կը գրեն առ Ստանտարտ.

Թրնովայի Սիւկլանի ամրութեան մէջ գտուած զօրքերէն 10,000ը Փիլիպէ ղրկուած են և 1000 հոգի ալ Շիպքայի անցքերը պաշտպանելու յատկացուած։ Սիւկլանի ամրութեանց մէջ գտնուած հինգ թնդանօթաց վրայ եօթն հատ եւս աւելցուած են։ Պուլկարաց ի Փիլիպէ և ի Շիպքա զօրք ղրկելուն նպատակն է, Սերպիացւոց կողմէ լինելիք յարձակման մը դէմ երկիրը պաշտպանել։

Պուլկարք Արեւելեան Ռումէլիի սահմանագլխոյն վրայ միշտ կը տեղափոխեն իրենց զօրքերը և թնդանօթները, որով «Պուլկարիայէն նոր զօրք և այլն եկաւ» ըսելով ժողովուրդը խաբելու վրայ են։

Թարիքի Ադրիանուպօլսոյ թղթակիցն հոկտ. 16 թուով հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ զորս քաղած է, հինգ օր առաջ Փիլիպէէն մեկնող անձէ մը որ Ադրիանուպօլիս հասած է։

Պուլկարք երկու մասի բաժնուած են, առաջին մասն, որ լուրջ անձերէ և վաճառականներէ կը բաղկանայ, կ'առարկէ թէ պատերազմն անօգուտ է, իսկ երկրորդ մասը կը պնդէ թէ պէտք է պատերազմիլ և ազգին իրաւունքները պաշտպանել։ Երկրորդ մասն առաջինոյն յաղթելու վրայ է, վասն զի եթէ Դեսպանախորհուրդն որոշէ Արեւելեան Ռումէլին իւր նախկին վիճակին վերածել, երկրորդ մասը պատրաստ է մինչեւ յմահ կռուիլ, և իւր այս որոշում, Արեւելեան Ռումէլիի առժամեայ կառավարութեան կողմէ պաշտօնական ազդերով ծանուցուած է։

Կայս. կառավարութիւնն ուզելով դիւրութիւն ընծայել Երէշլիի հանքածխոյն փոխադրութեան, որոշած է երկաթուղւոյ գիծ մը հաստատել Երէշլիի հանքերէն մինչեւ ի Նիկոմիդիա։ Հետեւաբար Հանրօգուտ շինութեանց և Ծովային գործոց Նախարարութիւններն հրաւիրուած են իրենց կողմէ յատուկ պաշտօնատարներ կարգել նախնական քննութեանց ձեռնարկելու համար։

Սաատէթի Ադրիանուպօլսոյ թղթակիցն հոկտ. 18 թուով հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ.

Պուլկարք բաւական չարիք կը հասցնեն Արեւելեան Ռումէլիի սահմանագլխոյն վրայ գտնուած գիւղերու իսլամ բնակչաց, որով այս վերջինք ստիպուած են գաղթելու պատրաստուիլ։

Թրնովայի Սիւկլան կամրջին կողմերը պուլկարք չորս հազար հետեւակ զօրաց համար պատնէշ մը շինելու վրայ են. այս պատնէշին յառաջակողմը, կամուրջին գլխէն սկսելով 2½ հազարամետր տարածութեամբ և իրարմէ 220 մետր հեռաւորութեամբ փոքր տակառներով վառօդ կը թաղեն, որոց կրակ պիտի տան թելերու միջոցաւ։

Այս գործողութեան նպատակն է օսմ. զօրքերը չուարեցնել եթէ յարձակում մը տեղի ունենայ. Պուլկարք օսմանեան հեծելազօրաց անցնիլն արգիլելու համար՝ թէ՛ կամուրջին երկու կողմը և թէ՛ գետին մէջ գերաններ կը միխեն։

Տիմէթօքայի ժողովուրդն օսմ. բանակաց ծառայութեան համար, ութ հատ երկձի կառք նուիրած է։

Պուլկարք Բայիկի և Ուզուն Քէօփրիի մէջտեղ գտնուած երկաթուղւոյ գիծին վրայ քարեր դրած էին, բայց ոստիկանութիւնը տեսնելով այդ քարերը վերցուց ու վտանգի առաջքն առնլու համար։